

Tēvijas Sargs

Atgriežoties no
Vestpointas

Ložmetējnieks

Augusts

2010

Nr. 8

Latvijas

militārā

hronika,

jaunumi,

fakti,

sasniegumi

militārais
žurnāls

Cienījamie lasītāji!

Paldies visiem, kas iesūtīja «Tēvijas Sarga» aptaujas anketas!

Lasītāju vērtējumi un ierosinājumi tika saņemti gan pa pastu, gan elektroniski.

Pirmie trīs atbilžu iesūtītāji saņem žurnāla pusgada abonementu 2011. gadam.

Šie veiksminieki ir:

Artūrs Švenis, Auseklis Firsts un Aldis Dūmiņš.

Grāmatas un videofilmas laimējuši:

**Mārtiņš Auziņš, Ilva Lasmane, Kārlis Dreslers,
Ilma Hermansone un Andris Jaškovskis.**

Laimētās balvas iespējams saņemt žurnāla redakcijā,
iepriekš piezvanot pa tālruni 67335385.

Latvijas un Amerikas karavīru atkalredzēšanās

Kapteinis Agris Liepiņš, seržants Džorijs Brauns,
kaprālis Mārtiņš Dāboliņš, seržants Ēriks
Hārders un virsseržants Jānis Laķis.

«Tēvijas Sarga» redakcija saņēmusi Minesotas «Daugavas vanagu» apvienības priekšnieka Ģirta Jātnieka vēstuli, kurā viņš raksta par Minesotas karavīra seržanta Ērika Hārdera mātes Mērijas Henrijas istenoto sapni. Pateicībā par sava dēla dzīvības izglābšanu 2009. gada 3. oktobra kaujās Afganistānā viņa vēlējas ataicināt uz Ameriku ciemos Latvijas karavīrus, lai viņi piedalītos amerikāņu vienības atgriešanās svinībās Kārsonas bāzē. Raksts par viņas kampaņu bija publicēts arī laikraksta «Laiks» šā gada 9.—15. janvāra numurā. Ēriks Hārders un viņa ciņu biedri dien Kārsonas bāzes 3. eskadrona 61. kavalērijas pulkā, Kolorādo pavalstī. Tur arī norisinājās Afganistānas ciņubiedru tikšanās.

Aija Vijuma un viņas dēls Marks Vijums, ASV Gaisa spēku rezerves pulkvedis, pirmie izlasījuši par ASV un Latvijas karavīru gaitām Afganistānā un Mērijas Henrijas lūgumu ziedot latviešu ceļojumam uz ASV, paziņoja par to Amerikas latviešu sabiedrībai. Pavisam kopā amerikāņu un latviešu labvēļi saziedoja 15 000 dolāru, kas sedza ceļa un uzturēšanās izdevumus trim Latvijas karavīriem un četriem viņu piederīgajiem, un jūlija beigās Kārsonas fortā ieradās virsseržants Jānis Laķis, Laura Laķe, un viņu meitiņa Natālija, kaprālis Mārtiņš Dāboliņš ar draudzeni Liēni Aizpurieti, kapteinis Agris Liepiņš un Jolanta Liepiņa.

Mērija Henrija ar lielu sirsnību tiekoties pateicās Latvijas karavīriem par palīdzību amerikāņiem kaujās un labvēļiem par lielo atsaucību ziedojot. Kapteinis Agris Liepiņš augstu novērtēja ASV karavīru brālību. Uzrunu svinīgajā pasākumā, kurā bija pulcējušies ap 80 cilvēku, teica Latvijas goda konsule Minesotā Laura Ramane.

Reģistrācijas apliecība nr. 90001846974
Izdevējs — Rekrutēšanas un Jaunsardzes centrs
Dibinātājs — LR Aizsardzības ministrija
Redakcijas adrese:
K. Valdemāra ielā 10/12, Rīgā, LV-1473
Tālr. 67335383, fakss 67335384
e-mail: redakcija@sargs.lv

<http://www.sargs.lv>

**Eiropas Militārās preses
asociācijas biedrs**

Iespiests v/a «Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra»
O. Vācieša ielā 43, Rīgā
Iespieduma veids — ofsets
Metiens — 5000 eks.

Galvenais redaktors
Aigars Nesters — 67335391
Militārās informācijas nodaļas vadītājs
Jānis Kušķis — 67335386
Literārā redaktore
Rasma Priekule — 67335391
Žurnālists
Dāvis Stalts — 67335391
Interneta mājaslapas administrators
Jānis Grīnvalds — 67335225
Fotogrāfi
**Normunds Mežiņš, Gatis Dieziņš, —
67335399**

Žurnāla «Tēvijas Sargs» padome:
Krīzes vadības departamenta direktors—
politiskais direktors
Jānis Garisons,
Zemessardzes komandieris pulkvedis
Juris Zeibārts,
Militāri publisko attiecību departamenta
direktore
Jolanta Vaļēviča.

Red. pārstāvis ASV
V. Kukainis
237 Springmont Road. Northfield,
OH 44067, USA. Tālrunis (330) 467 1232.
e-pasts: dvkukainis@aol.com
Red. pārstāve Vācijā
I. Marx
Tālrunis 89 4530 1802,
e-pasts: iveta_marx@web.de
Red. pārstāvis Kanādā
J. Bilinskis
210-570 Proudfoot Lane,
London, ON N6H 4Z1, Canada.
Tālrunis 519 474 1080
e-pasts: jbilinskis@primus.ca
Red. pārstāvis Austrālijā
J. Vejiņš
17 Inverell Ave., Mt. Waverley, Vic. 3149
Tālrunis 61 3 9802 9913
Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar
autoru viedokli.
Autoru manuskriptus atpakaļ neizsūniedz.

Aktuāli	2
Ārzemju ziņas	4
«Par spīti grūtībām, Afganistāna attīstās pareizā virzienā!»	6
Latvijā viesojās NATO Eiropas spēku virspavēlnieks	8
«Vai vajag labot, ja nav salūzis?»	10
Jaunumi likumdošanā	12
Jūrnīku devīze — «Mūs vieno Latvijas svētais vārds»	14
Atgriežoties no Vestpointas	16
NATO apmāca Baltijas valstu gaisa atbalsta kontrolierus	18
Ložmetējnieks	20
«Saša, Vasja, nešaujiet! Tūlīt atnesīsim vīnu!»	22
Droša kuģošana — garants vides aizsardzībai un cilvēku dzīvībai	24
Preterorisma preventīvo pasākumu sistēma Latvijā (2)	26
Viedoklis	28
Zemessardzei 19. sporta spēles	29
Jau 18 gadus sardzē par kārtību Aglonas svētkos	30
Sen' ē — dzīves ceļš, kas turpinās	32
Sporta ziņas	34
Militārā mozaika	36

23. jūlijā par nopelniem Drošības policijas atbilstībā un par sekmīgu sadarbību ar Drošības policijas Pretterorisma centru komandkapteinim Rūdolfam Rudzurogam piešķirta Drošības policijas karminkrāsas apbalvojuma krūšu nozīme.

Komandkapteinim Rūdolfam Rudzurogam esot Nacionālo bruņoto spēku Speciālo uzdevumu vienības komandiera amatā, vienība sniegusi Drošības policijai būtisku atbalstu, piedaloties ar atbalstu specifisku uzdevumu izpildē, sekmīgi piedaloties vairākās pretterorisma mācībās, nodrošinot pastāvīgu savstarpējās informācijas apmaiņu un sniedzot būtisku ieguldījumu nacionālās pretterorisma sistēmas pilnveidošanā.

4. augustā aizsardzības ministrs Imants Lieģis apbalvoja NATO Apvienoto spēku pavēlniecības Brunsumā Nīderlandē komandieri ģenerāli Egonu Rammu (*Egon Ramms*), pasniedzot goda zīmi «Par ieguldījumu bruņoto spēku attīstībā».

4. augustā Zemessardzes 54. inženiertehniskajā bataljonā Ogrē notika Nesprāgušās municijas neitralizēšanas (NMN) rotas komandiera maiņas ceremonija — rotas komandieris majors Andris Rieksts nodeva rotas standartu jaunajam rotas komandierim kapteinim Oskaram Lejniekam.

Kapteinis O. Lejnieks līdz šim bija NMN rotas vada komandieris, pirms tam — grupas komandieris Sauszemes spēku Speciālo uzdevumu vienībā, kā arī Zemessardzes vienības «Vanags» tehniskā nodrošinājuma virsnieks.

9. augustā Saeima pieņēma grozījumus likumā «Par uzņēmumu ienākuma nodokli», paredzot nodokļu atvieglojumus darba devējiem, kas nodarbina zemessargus. Saeimā apstiprinātie grozījumi paredz, ka, nosakot ar nodokli apliekamo ienākumu, nodokļu maksātājs varēs samazināt savu peļņu par summu, kādu darba devējs iztērējis aizvietotāja algošanai, kamēr zemessargs pildījis Zemessardzes dienesta uzdevumus. Šis likumdošanas normas mērķis ir radīt labvēlīgākus apstākļus zemessargu iesaistīšanai dienestā, daļēji kompensējot darba devējam izdevumus par aizvietotāja algošanu.

Jaunais Zemessardzes likums, kas stāsies spēkā šā gada 1. septembrī, paredz, ka darba devējam jāatbrīvo Zemessardzes dienestā iesaistītais zemessargs no darba pienākumu pildīšanas, neizmaksājot darba samaksu, bet saglabājot darba vietu, līdz piecām darba dienām gadā zemessarga apmācībai, kā arī līdz piecām darba dienām gadā Zemessardzes uzdevumu pildīšanai un līdz pusotram gadam dalībai starptautiskā operācijā.

Grozījumi likumā «Par uzņēmumu ienākuma nodokli» stāsies spēkā 2011. gada 1. janvārī.

10. augustā Nacionālo bruņoto spēku (NBS) komandieris ģenerālmajors Raimonds Graube un zemkopības ministrs Jānis Dūklavs apmeklēja Ādažu poligonu, lai pārrunātu sadarbības un atbalsta iespējas Latvijas biškopjiem, poligona sauso virsāju platībās izvietojot bišu stropus. Ar lūgumu poligonā izvietot stropus viršu medus iegūšanai pie bruņotajiem spēkiem vērsās Latvijas biškopības biedrība.

Tiekoties ar zemkopības ministru un biškopības biedrības pārstāvjiem, NBS komandieris akceptēja poligona izmantošanu veselīga un unikāla medus iegūšanai.

Papildu informāciju par projektu «Bioloģiskās daudzveidības atjaunošana militārajā poligonā un «Natura 2000» teritorijā «Ādaži»» var iegūt interneta vietnē: <http://www.adazinatura.lv>

Jaunākās AM un NBS ziņas un fotoreportāžas katru nedēļu — žurnāla mājaslapā www.sargs.lv

Ministrs godina karavīru piemiņu

AM parlamentārais sekretārs Kārlis Šadurskis, aizsardzības ministrs Imants Lieģis un Latvijas kontingenta Afganistānā komandieris pulkvedis Juris Zeibārts godina Latvijas bojāgājušo karavīru piemiņu.

Aizsardzības ministrs Imants Lieģis, uzturoties darba vizītē Afganistānā, Mazāri Šarīfā nolika sveci pie kritušajiem karavīriem veltītās memoriālās sienas, tādejādi pieminot arī Latvijas karavīru drosmi un varonību.

Memoriālajā sienā ir iegravēti visu Afganistānas ziemeļu provincēs kritušo Starptautisko drošības atbalsta spēku (ISAF) karavīru vārdi, to skaitā arī divu Latvijas karavīru. Aizsardzības ministrs, Aizsardzības ministrijas parlamentārais sekretārs Kārlis Šadurskis un Latvijas kontingenta Afganistānā komandieris pulkvedis Juris Zeibārts godināja Latvijas bojāgājušo karavīru piemiņu — dižkareivis Edgars Ozoliņš krita pirms diviem gadiem, 2008. gada 11. augustā, mīnas sprādzienā, un kaprālis Dāvis Baltābols gāja bojā 2009. gada 5. augustā pēc kaujas uzdevuma izpildes. Karavīru bojāejas gadadienās arī Latvijas kontingenta karavīri ar īpašu klusuma brīdi, aizdedzot sveces pie memoriālās sienas, pieminēja dienesta biedrus.

Memoriālā siena Mazāri Šarīfas bāzē ir izveidota, lai sniegtu iespēju katrai sabiedroto dalībvalstij godināt savus bojāgājušos karavīrus un saglabāt piemiņu par viņu ieguldījumu. Katra valsts var organizēt īpašus piemiņas brīžus, aizdedzot sveces un ieturot klusuma brīdi.

Sagatavojuši AM Preses nodaļa. Foto — Airis Rikveilis.

Kritušo karavīru piemiņas vieta Mazāri Šarīfā.

Komandieru maiņa Zemessardzē un NBS

20. jūlijā Jūras spēku Mācību centrā Liepājā notika 1. Zemessardzes novada (1. ZSN) un Zemessardzes 44. kājnieku bataljona (44. KB) komandieru svinīgā maiņas ceremonija, kurā līdzšinējo 1. ZSN komandiera pienākumu izpildītāju pulkvežleitnantu Jāni Gaīli nomainīja **pulkvedis Mārtiņš Liberts**, bet Zemessardzes 44. KB komandiera amatā stājās **majors Reinis Baško**. 1. Zemessardzes novada pakļautībā ir arī Jelgavā esošais Zemessardzes 52. kājnieku bataljons.

Saņemot karogu, jaunais 1. ZSN komandieris deva svinīgo solījumu: «Pieņemot 1. Zemessardzes novada komandiera amatu, apliecinu, ka zem šī karoga es esmu gatavs stāvēt un mirt par Latviju.» Uzrunājot klātesošos, pulkvedis M. Liberts pateicās pulkvežleitnantam J. Gaīlim par paveikto darbu un norādīja, ka nenāk ar reformām, bet gan stiprināt sev pakļauto vienību. Pulkvedis M. Liberts NBS dien kopš 1992. gada. Militāro izglītību ieguvis Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā un vecāko štāba virsnieku kursā Baltijas aizsardzības koledžā Igaunijā, kā arī kursos Vācijā, Zviedrijā un ASV. No 2007. gada viņš bijis militārā pārstāvja vietnieks Latvijas pārstāvniecībā NATO Briselē. Ir dienējis arī NBS Apvienotajā štābā. Pulkvedis M. Liberts ir saņēmis Valsts prezidenta un Ministru prezidenta pateicības, kā arī apbalvots ar aizsardzības ministra un NBS komandiera goda zīmēm.

Savukārt **23. jūlijā** notika svinīga NBS Kājnieku brigādes 1. kājnieku bataljona komandiera maiņas ceremonija. Bataljona komandiera pienākumus beidza pildīt majors Uģis Romanovs un sāka **majors Valts Āboliņš**.

Majors Valts Āboliņš no 1998. līdz 2004. gadam bijis dažādu līmeņu pasniedzējs speciālists Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā. No 2004. līdz 2007. gadam dienējis Saeimas un Valsts prezidenta drošības dienestā, bijis Valsts prezidenta militārais adjutants. No 2008. gada — Sauszemes spēku brigādes 1. kājnieku bataljona komandiera vietnieks.

No 2009. gada 4. jūnija līdz 17. decembrim viņš bija Latvijas nacionālā kontingenta starptautiskajā operācijā Afganistānā (ISAF NK 2009/2) Meimenas provinces atjaunošanas vienības (PRT MEYMANEH) štāba komandiera vietnieks.

Majors Valts Āboliņš:

«Galvenās izjūtas, uzņemoties Kājnieku brigādes 1. kājnieku bataljona komandiera pienākumus, ir atbildība turpināt strādāt, ja ne labāk, tad vismaz tādā pašā līmenī, kā to spējsi līdzšinējā bataljona vadība. Katrs komandieris ir ar savu personības rokrakstu, kā viņš vada un organizē darbu. Tāpēc noteikti kaut kādas atšķirības būs manā un iepriekšējā komandiera vadības stilā, taču es nenāku, lai kaut ko kardināli mainītu vai noārdītu un celtu no jauna. Esmu ļoti daudz mācījies no iepriekšējā bataljona komandiera un turpināšu veiksmīgi iesāktu un plānoto ceļu.»

Sagatavojis Dāvis Stalts. Foto — Normunds Mežiņš.

No rotas līdz novada komandiera amatam

Šā gada 2. jūlijā 2. Zemessardzes novada štābā Rēzeknē norisinājās 2. Zemessardzes novada komandieru maiņas ceremonija — amatā stājās jaunais novada komandieris pulkvežleitnants Aivars Valeniks.

Aivars Valeniks savu karjeru Nacionālajos bruņotajos spēkos sāka 1992. gadā Zemessardzes 32. kājnieku bataljonā. Viņš dienējis arī Zemessardzes 3. kājnieku brigādē un 2. Zemessardzes novada štābā, bet kopš pērnā gada decembra līdz šī gada jūnija vidum bija Provinču atjaunošanas vienības komandiera vietnieks Latvijas kontingenta sastāvā Afganistānā.

Pulkvežleitnants Aivars Valeniks absolvējis Latvijas Lauksaimniecības akadēmiju, militāro izglītību ieguvis Baltijas aizsardzības koledžā. Vairākkārt saņēmis Valsts prezidenta, Ministru prezidenta un aizsardzības ministra apbalvojumus un pateicības.

Sarunā **pulkvežleitnants A. Valeniks** atzina, ka pēc nodienētajiem 18 gadiem armija viņam ir kļuvusi gan par darbu, gan par dzīvi.

— Esmu izgājis visus posmus — no rotas komandiera, līdz pat novada komandierim. Tas nozīmē, ka zinu, kas notiek katrā vienībā, kādas grūtības un kādas problēmas, kādi plusi un mīnusi.

Novada komandiera amats man nav saistīts ar kaut kādiem atklājumiem, jo šo darbu es pazīstu. Domāju, ka tas man nesagādās grūtības.

Komandierim jābūt ar līdera dotībām, viņam jābūt pēc iespējas ziņošākam, lai ikviens padotais zinātu, ka komandieris saprot, par ko tiek runāts, ka komandieris ir lietas kursā, var ieteikt, palīdzēt.

Tikpat svarīgi ir prast uzturēt disciplīnu. Bez disciplīnas armija nav iedomājama. Man ir diezgan skarbs raksturs, nemīlu izlikties vai lai pot, saku taisnību, un ne vienmēr un ne visiem tas patīk. Komandierim jābūt prasīgam, bet taisnīgam.

Protams, armijā jābūt saliedētam un izglītotam personālsastāvam, kur cits uz citu var paļauties. Gan zemessargi, gan karavīri jānodrošina ar ieročiem, ekipējumu un nemitīgi jāpilnveido viņu profesionālās spējas.

— **Kādu jūs redzat Zemessardzi nākotnē?**

— Pašlaik runāt par nākotni ir ļoti nepateicīga nodarbe, jo īstenībā viss ir atkarīgs no ekonomiskās situācijas valstī. Būs finansējums — dzīvosim labāk. Taču karavīru un zemessargu aicinājums ir pildīt savu pienākumus jebkuros apstākļos. Un sarežģītā situācija valstī nav ietekmējusi zemessargu attieksmi. Tāpat vīri nāk uz mācībām, piedalās gan teorētisko, gan praktisko iemaņu apgušanā. Bija laiks, kad par mācību apmeklējumiem zemessargi saņēma atlīdzību. Tagad tas vairs netiek darīts, taču mācību apmeklējumu skaits nav mazinājies.

To, cik Latvijai nepieciešama Zemessardze, var pierādīt tikai ar rezultātiem. Ja zemessargi un karavīri būs pietiekami izglītoti, pietiekami profesionāli, viņi būs vajadzīgi. To pierāda arī misijas, dalība dažādās, arī starptautiskā mēroga mācībās. Zemessargi aktīvi piedalās dažādās meklēšanas un glābšanas operācijās, sniedz palīdzību dabas stihiju laikā.

Savukārt komandsastāva pienākums ir nodrošināt zemessargiem apmācību un izaugsmes iespējas.

Sagatavojusi virsseržante Diāna Selecka,
2. Zemessardzes novada sabiedrisko attiecību speciāliste.

Lietuva

Šī gada 26. jūlijā Klaipēdā tika atklātas starptautiskās jūras meklēšanas un glābšanas mācības «*Baltic Bikini 2010*», kuras ilga vienu nedēļu. Tajās piedalījās vairāk nekā

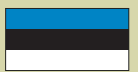

Simulators, kas mācībās imitēja pilota kabīni.

70 gaisa spēku karavīri un speciālisti (t. sk. piloti, apgādes un tehniskais personāls, militārie mediķi) no trim Baltijas valstīm. Nesen notikušo mācību mērķis bija uzlabot gaisa spēku pilotu praktiskās iemaņas, glābjoties no ūdenī iekritušas lidmašīnas. Speciāls simulators tika izmantots, lai iepazīstinātu pilotus ar rīcības procedūru gadījumos, kad bez glābēju palīdzības jātiek ārā no pilota kabīnes,

kas atrodas dažus metrus zem ūdens līmeņa. Pilotiem bija jālieto arī glābšanas ekipējums, lai pēc izklūšanas no kabīnes aptuveni stundu spētu noturēties virs ūdens un sagaidīt glābēju helikopteru (*Mi-8*).

Baltijas valstis ir pārņēmušas meklēšanas un glābšanas mācību nosaukumu no Dānijas, kur gaisa spēku ikgadējās mācības «*Baltic Bikini*» notiek kopš 1999. gada. Sākumā Dānijas organizētās mācības bija starptautisks pasākums (ar Baltijas republiku līdzdalību), bet no 2004. gada Lietuva, Latvija un Igaunija sāka rīkot mācības «*Baltic Bikini*» atsevišķi no Dānijas. Katru gadu mācību uzņēmējvalsts mainās rotācijas kārtībā. Šogad mācību rīkotāji bija Lietuvas Gaisa spēki sadarbībā ar Jūras spēkiem. Mācību galvenais mērķis bija uzlabot karavīru gatavību reaģēt nestandarta situācijās Baltijas jūras reģionā.

Igaunija

Jūlija beigās Igaunijas Jūras spēku mīnu traleris *ENS «Admiral Cowan»* ieradās Polijas ostā Gdīņā, lai uzsāktu četrus mēnešus ilgu aktīvo dežūru NATO mīnu traleru grupā *NATO Reaģēšanas spēku (NATO Response force, NRF)* sastāvā. Tralerim *ENS «Admiral Cowan»*, atrodoties aktīvās dežūras statusā, ir jābūt gatavam 48 stundu laikā uzsākt konkrēta kaujas uzdevuma izpildi *NATO* vadības uzdotā reģionā. Četru mēnešu laikā igauņu kuģis *NATO* traleru grupas sastāvā piedalīsies arī

Minu traleris *ENS «Admiral Cowan»*.

četrās mācībās un operācijās Baltijas un Ziemeļu jūrā, ka arī Britu salu reģionā. Savā pastāvīgās dislokācijas ostā *ENS «Admiral Cowan»* atgriezīsies šī gada novembrī, tomēr līdz gada beigām tas vēl būs piederīgs *NRF*.

Pirms *ENS «Admiral Cowan»* tika iekļauts *NRF*, tas devās uz Beļģiju, kur Akreditācijas centrā izgāja kuģa atbilstības pārbaudi, kas tiek veikta visiem *NRF* kuģiem. Agrāk *NRF* sastāvā jau ir dežurējuši citi Igaunijas JS kuģi — štāba kuģis «*Admiral Pitka*» un mīnu traleri «*Sulev*» un «*Sakala*».

ENS «Admiral Cowan» ir pēdējais no trim «*Sandown*» klases mīnu traleriem, ko 2009. gada sākumā pēc modernizācijas Igaunija iegādājās no Lielbritānijas. Viens no svarīgiem mērķiem, pastiprinot Igaunijas Jūras spēkus ar mīnu traleriem, ir panākt teritoriālo ūdeņu ātrāku attīrīšanu no kara laika mīnām, kā arī nodrošināt Igaunijas pārstāvēniecību *NATO* vadītajās starptautiskajās jūras mācībās un operācijās. Trīs «*Sandown*» klases mīnu traleri izmaksāja 800 miljonus Igaunijas kronu, un šajā summā ietilpa arī kuģu tehniskā apkope un apkalpes apmācība Lielbritānijā.

Lielbritānija

Lielbritānijas kompānijas «*BAE Systems*» pētnieki ir izstrādājuši jaunu individuālās aizsardzības veidu karavīriem. Jaunā aizsardzības tehnoloģija ietver tā sauktās šķidrās bruņas un standarta kevlara audumu. Šķidrās bruņas ir krēmveidīga, viskoza substance, kura spēcīga trieciena ietekmē momentāni sacietē. Tiek prognozēts, ka jaunā veida bruņu materiāls ļaus ievērojami samazināt jaunās paaudzes bruņu vestu svaru.

Pirmos jauno bruņu izmēģinājumus «*BAE Systems*» veica jūlija sākumā, un testēšanas laikā tika izmantota pneimatiskā pistole, šaujot ar tērauda lodītēm. Šādas munīcijas lidojuma ātrums ir 300 m/s. Saskaņā ar izmēģinājumu scenāriju sākumā tika šauts pa bruņām, kuras veidotas no 31 kevlara slāņa. Otrajā izmēģinājumu posmā veikti šāvienu pa bruņām, kas bija veidotas no 10 slāņiem kevlara, starp kuriem bija šķidro bruņu starplikas (videomateriāls par jauno bruņu izmēģinājumiem pieejams interneta vietnē: http://www.youtube.com/watch?v=Bj_ZedKDg5Y). Izmēģinājumi parādīja, ka kombinētās bruņas nodrošina ievērojami labāku aizsardzību nekā kevlara bruņas vien.

Zīmīgi, ka arī agrāk ir eksperimentēts ar tā sauktajiem ne Nūtona īpašību šķidrumiem. 2009. gadā Lielbritānijā tika radīts gēls *D3O*, kas sacietēja, ja tajā trāpīja lode. Šo gēlu bija plānots izmantot aizsargķiveru un bruņu vestu izgatavošanā, tomēr projektam nebija lemts realizēties. Savukārt ASV ar šķidro bruņu izstrādi nodarbojas kompānija «*Armor Holdings*», kura savas pirmās izstrādes jau esot prezentējusi Pentagona Aizsardzības attīstīto projektu aģentūrai (*Defense Advanced Research Projects Agency, DARPA*), taču plašākai auditorijai pagaidām nekas nav zināms par šīm izstrādēm.

Slovēnija

Slovēnijas Aizsardzības ministrija plāno divas reizes samazināt Somijas ražojuma bruņutransportieru «*Patria*» iegādi. Pašreiz spēkā esošais līgums paredz 135 kaujas mašīnu piegādi līdz 2014. gadam, un darījuma summa ir 355 miljoni dolāru. Iespējams, ka pasūtījums tiks samazināts līdz 70 kaujas mašīnām. Pašlaik Slovēnija jau ir saņēmusi 24 bruņutransportierus «*Patria*», kuru komplektācijā ir 120 mm kalibra lielgabali un firmas «*Kongsberg*» ražotie kaujas moduļi «*Protector*» ar distances vadību.

Lai gan AM oficiāli paziņojusi, ka līguma nosacījumu maiņas iemesls ir valsts ekonomiskās problēmas un militārā budžeta straujš samazinājums, pastāv arī cits kaujas mašīnu iegādes samazinājuma skaidrojums. Proti, tas varētu būt saistīts ar izmeklēšanas darbībām, ko tiesībsargājošās institūcijas pašlaik veic Slovēnijā un Somijā. Pastāv aizdomas, ka darījums starp Slovēnijas militāro resoru un «*Patria*» ražotājiem noslēgts nelikumīgi, jo pušu starpā ir notikušas koruptīvas darbības.

«*Patria*», aprīkots ar «*Kongsberg*» kaujas moduli.

Jāatzīmē, ka «Patria» ražotāju pārstāvji publiski nolieguši apsūdzības korupcijā. Minētajā Somijas uzņēmumā 73% akciju pieder valstij, bet 27% — Eiropas kompānijai EADS (*European Aeronautic Defence and Space Company*).

Saskaņā ar 2010. gada budžeta plānu militārie izdevumi Slovēnijā ir samazināti no 1,63 līdz 1,47% no iekšzemes kopprodukta (IKP). Tas nozīmē, ka arī Slovēnija ierindojusies starp tām jaunajām NATO dalībvalstīm, kuras nespēj pildīt alianses prasības, kas nosaka valsts militārajiem izdevumiem tērēt 2% no IKP.

Rumānija

Saskaņā ar Rumānijas prezidenta Gabriela Opreas publiskoto informāciju Rumānija saņēmusi dāvinājumā no ASV 60 jaunas bruņumašīnas ar paaugstinātu pretmīnu aizsardzību (*Mine Resistant Ambush Protected, MRAP*). Oficiāli netiek ziņots, kāda ir šo transporta līdzekļu marka, bet zināms, ka tos paredzēts nosūtīt uz Afganistānu, kur tos izmantos Rumānijas Bruņoto spēku kontingents. Pēdējās 20 rumāņiem paredzētās bruņumašīnas uz Afganistānu tikšot nogādātas šī gada rudenī.

Vairākos masu saziņas līdzekļos tiek izteikti pieņēmumi, ka Rumānijai tikšot dāvinātas bruņumašīnas «MaxxPro Dash», ko no 2007. gada ražo ASV uzņēmums «Navistar». «MaxxPro Dash» ir viena no šī uzņēmuma ražoto bruņumašīnu modifikācijām, kurai ir mazāki gabarīti un mazāks apgriešanās rādiuss. «MaxxPro Dash» kravnesība ir piecas tonnas, bet paša automobiļa masa ir 15,5 tonnas. Šādas bruņumašīnas pašlaik izmanto arī ASV jūras kājnieki.

Bruņumašīna «MaxxPro Dash».

Itālija

Pēdējos mēnešos praktiski visās NATO dalībvalstīs notiek militāro izdevumu samazināšanas pasākumi. Nesen Itālijas aizsardzības ministrs Ignacio la Rusa paziņojis, ka valdība pieņēmusi lēmumu samazināt iznīcinātāju «Eurofighter Typhoon» pasūtījumu no 121 līdz 96 lidaparātiem. Aizsardzības ministrijas pārstāvis paziņojis, ka, atsakoties no 25 iznīcinātājiem, tuvāko divu gadu laikā izdosies ietaupīt aptuveni divus miljardus eiro. Itālijā jau šī gada maijā tika pieņemta ekonomiskās krīzes pārvarēšanas pasākumu programma, kas paredz līdz 2012. gadam kopumā ietaupīt 24,9 miljardus eiro, lai varētu stabilizēt budžetu un valsts finanšu tirgus.

Iznīcinātājus «Typhoon» ražo kopuzņēmums, kurā 46% akciju pieder kompānijas EADS sastāvā esošajam uzņēmumam «Defense & Security», 33% — Lielbritānijas kompānijai «BAE Systems», bet 21% — Itālijas uzņēmumam «Alenia/Finmeccanica». «Eurofighter Typhoon» ir izstrādāts pērnā gadsimta astoņdesmitajos gados, un sērijveidā to sāka ražot 2003. gadā. «Eurofighter» ātrums ir līdz 2500 km/h, autonomā lidojuma attālums — līdz 3000 km, bet tā apbruņojumā ir 27 mm kalibra lielgabals un 13 piekares punkti aprīkošanai ar dažādām raķetēm un aviācijas bumbām.

Itālijas Gaisa spēku iznīcinātāji «Typhoon».

Portugāle

Šī gada 2. augustā Portugāles Jūras spēki saņēma pirmo no divām 214. projekta zemūdenēm, kurai tika dots nosaukums «Trident». Pirkuma līgums tika noslēgts jau 2004. gadā, un tā summa ir 770 miljoni eiro. Otro zemūdeni Portugāle saņēmsot 2011. gada pirmajā ceturksnī. 214. projekta zemūdenes ir 212. projekta zemūdeņu eksporta modifikācija, un to ražošana Vācijas kompānijā «Howaldtswerke Deutsche Werft AG» tika uzsākta pēc Vācijas Jūras spēku pasūtījuma. Pašlaik 214. projekta zemūdenes vācu uzņēmumam jau ir pasūtījušas arī Grieķija, Turcija un Dienvidkoreja.

214. projekta zemūdene kuģubūvētavā Vācijā.

212. projekta zemūdeņu ūdensizspāids ir 1840 t, garums — 56,3 m, platums — 6,8 m, maksimālais iegremdēšanās dziļums — 600 m, bet ātrums zemūdens stāvoklī — līdz 20 mezgliem. Zemūdeņu apbruņojumā ir paredzētas gan torpēdas, gan minas, gan tuvā darbības rādiusa raķetes IDAS (*Interactive Defence and Attack System*).

ASV

ASV kompānija «Raytheon» noslēgusi 12,6 miljonus vērtu līgumu, kas paredz iznīcinātāju F-16 «Fighting Falcon» un triecienlidmašīnu A-10 «Thunderbolt II» pilotu ķiverēs integrēt speciālus displejus ar sistēmu «Visionix». Sistēmu «Visionix» ir izstrādājusi kompānija «Gentex», kura ražo arī pilotu ķiveres. Pateicoties jaunajai sistēmai, piloti varēs veikt ieroču sistēmu uzvadi tikai ar acu kustību. Saskaņā ar līgumu sākumā jaunā sistēma tiks integrēta nelielā skaitā lidaparātu, lai novērtētu tās efektivitāti. Ja jaunās sistēmas izmēģinājumi izrādīsies veiksmīgi, ar «Visionix» plānots aprīkot visus ASV Gaisa spēku iznīcinātājus F-16 (1000 vienības) un triecienlidmašīnas A-10 (335 vienības).

Triecienlidmašīna A-10 «Thunderbolt II».

Arī ASV kompānijas «Lockheed Martin» ražotajos iznīcinātājos F-35 «Lightning II» plānots izmantot līdzīgas sistēmas, kas ļauj veikt ieroču uzvadi ar galvas un acu kustību. F-35 pilotu ķiveres būs konstruētas tā, ka nodrošinās riņķveida (360 grādu) redzamību. Tas nozīmē, ka pilots caur ķiveri redzēs arī to, kas notiks aiz mugurē. Šāds efekts tiks panākts ar datora sintezētu attēlu, kas tiks pārraidīts uz ķiverē esošajiem displejiem.

Ziņas sagatavojuši kapteine Vizma Kaļčeva.

«Atrodoties šeit, vispatiesāk var novērtēt, ar kādu drosmi, varonību un pašaieliedzību ir apveltīti mūsu karavīri,» tā, tiekoties ar Latvijas kontingenta karavīriem, uzsvēra aizsardzības ministrs Imants Lieģis, kas no 11. līdz 13. augustam bija ieradies darba vizītē Afganistānā.

Aizsardzības ministrs tikās ar Latvijas kontingenta karavīriem, kuri Afganistānā piedalās NATO vadītajā Starptautisko drošības atbalsta spēku (ISAF) operācijā. Šobrīd Afganistānā dien 175 Latvijas karavīri, kas izvietoti Meimenā, Mazāri Šarīfā, Kabulā un Kunāras provincē.

Ministrs pateicās karavīriem par dienesta pienākumu pildīšanu apstākļos, kas prasa ļoti augstu profesionālo sagatavotību un atdevi. Tikšanās laikā I. Lieģis ar karavīriem apsprieda starptautiskās operācijas Afganistānā norises gaitu un Latvijas aizsardzības nozares finansējumu, kā arī atbildēja uz jautājumiem, kas saistīti ar karavīru sociālajām garantijām.

Īpaši pieminot Afganistānā bojāgājušos četrus Latvijas karavīrus, Imants Lieģis Mazāri Šarīfā nolika sveci pie kritušajiem karavīriem veltītās memoriālās sienas, kur ierakstīti ar mūsu kritušo varoņu vārdi.

Vizītes laikā aizsardzības ministrs tikās ar ISAF komandieri Afganistānā ģenerāli Deividu Petreusu, Norvēģijas nacionālā kontingenta komandieri pulkvedi Knutu Rīberu, Norvēģijas vadītās Provinču atjaunošanas vienības komandieri pulkvedi Rūni Solbergu, Afganistānas aizsardzības ministru Abdulū Rahīmu Vardaku un citām amatpersonām. Sarunās ar amatpersonām galvenā uzmanība tika pievērsta situācijai Afganistānā un ISAF operācijas norisei, īpaši akcentējot Latvijas karavīru līdzdalību.

Atgriezies no Afganistānas, aizsardzības ministrs Imants Lieģis dalījās ar pārdomām par Latvijas karavīru līdzdalību starptautiskajā operācijā Afganistānā un situāciju valstī.

Aizsardzības ministrs Imants Lieģis sarunā ar Norvēģijas nacionālā kontingenta komandieri jūras kapteini Knutu Rīberu.

«Par spīti grūtībām, Afganistāna attīstās pareizā virzienā!»

— Kā mainījusies Afganistāna gada laikā, kopš pēdējo reizi tur viesojāties?

— Ir sasniegts viens no mērķiem — apmācīti daudzi afgāņu karavīri. Katrā tikšanās reizē ir uzsvērts, ka afgāņiem

pašiem ir jāuzņemas vadošā loma, lai nostiprinātu drošību savā valstī. Un šis process ir sācies. Tā ir spilgtākā pārmaiņa. Iepriekšējā reizē, kad biju Afganistānā, tikai dažviet paši afgāņi vadīja operācijas, toties tagad viņu ir arvien vairāk.

Tikšanās laikā ar ISAF komandieri Afganistānā ģenerāli Deividu Petreusu.

— Jūs tikāties ar *ISAF* komandieri ģenerāli Deividu Petreusu. Kādi bija būtiskākie jaunājum, kurus pārrunājāt?

— Informēju ģenerāli Petreusu par plāniem gadu mijā pārdislocēt mūsu karavīrus no austrumiem un ziemeļiem. Pateicos ģenerālim par operatīvo reakciju uz Latvijas izteiktajām bažām par drošības situāciju kādā no mūsu atbildības reģiona posteņiem, kas nebija pietiekami aizsargāts. *NATO* vadība pieņēma lēmumu atsaukt gan mūsu, gan amerikāņu karavīrus no konkrētā posteņa.

Ļoti būtiski bija pavēstīt *ISAF* komandierim, ka mēs labprāt saņemtu amerikāņu bruņutransportu. Ģenerālis apsolīja, ka šis jautājums tiks risināts. Tas turpmāk būtiski uzlabotu mūsu karavīru drošību Afganistānas ziemeļos.

Tiekoties ar Afganistānas aizsardzības ministru Abdulu Rahīmu Vardaku.

— Kāds noskaņojums šobrīd valda Latvijas kontingenta karavīru vidū?

— Karavīri, kas dien ziemeļos kopā ar norvēģiem Provinču atjaunošanas vienībā, bija diezgan optimistiski noskaņoti. Taču arī šajā reģionā nav pilnīga drošība — nesen tur gāja bojā četri norvēģu karavīri. Tas jebkuram karavīram ir emocionāli smags brīdis. Taču kopīgais noskaņojums bija pozitīvs.

Ļoti iepriecināts biju, redzot, kā darbojas mūsu Provinču atjaunošanas vienības komandieris pulkvedis Didzis Nestro, kas ļoti atbildīgi un profesionāli pilda savus uzdevumus. Viņu atzinīgi novērtē arī Norvēģijas kontingenta komandieris.

Kunāras provincē karavīru uzdevumi ir ļoti sarežģīti, viņi biežāk tiek iesaistīti apšaudēs ar nemierniekiem. Mūsu sarunās varēja just zināmu saspringumu, taču diskusija ar karavīriem bija pozitīva un atklāta — viņi izklāstīja, kādas rūpes izjūt par algām un medicīnas aprūpi. Karavīri dien sarežģītos apstākļos, vairākas dienas pavada kalnainos apvidos. Viņiem šis ir ļoti sarežģīts uzdevums, bet nav šaubu, ka viņi to pilda izcili.

Austrumos mūsu karavīri apmāca Afganistānas armijas vienības. Tur es varēju

Latvijas kontingenta karavīrus interesē aizsardzības jomas aktualitātes.

novērtēt, ka mūsējie ir visaugstākās raudzības profesionāļi, kuri ikdienā dara ārkārtīgi vajadzīgu darbu, lai mēs varētu pēc iespējas ātrāk beigt misiju Afganistānā. No viņu sekmēm ir atkarīgs, kad afgāņi paši spēs nodrošināt savas valsts drošību, tāpēc tur valda apņēmība un koncentrēšanās savam uzdevumam.

operācijā līdzšinējā sastāvā, taču mainīt dislokācijas vietu.

— Kas mainīsies līdz ar karavīru pārdislokāciju uz Afganistānas ziemeļiem?

— Sabiedrotājiem jau esam paziņojuši, ka gadu mijā Latvijas operacionālās sadarbības padomnieku vienība austrumos

Ministru iepazīstina ar Afganistānas Nacionālās armijas karavīriem.

No amerikāņu karavīriem, kas strādā kopā ar mūsu kontingentu, es dzirdēju pozitīvas, varētu teikt, pat sajūsmas pilnas atsauksmes. Kā izteicās viens no viņiem, vēl nav redzēts neviens latviešu karavīrs, kurš būtu atbraucis misijā ar nopietnu attieksmi pret darbu vai sliktu karavīra stāju. Tas ir pagodinoši, un mums visiem ar to ļoti jālepojas.

— Kāda ir turpmākā Latvijas stratēģija starptautiskās operācijās Afganistānā kontekstā?

— Pirmkārt, jau visdrīzākajā laikā lūgšim Saeimai pagarināt Latvijas kontingenta mandātu uz ANO noteikto mandāta termiņu.

Otrkārt, uzskatu, ka ir jāsauglabā mūsu līdzšinējā iesaiste *ISAF* operācijā. Daudzas *NATO* dalībvalstis pēdējo gadu laikā ir palielinājušas savu karavīru skaitu operācijā, Latvija to ir saglabājusi līdzšinējā apjomā. Manuprāt, pagaidām nav iemesla šo skaitu samazināt vai mainīt mūsu nostāju, pirms nav saņemts skaidrs signāls par pozitīvu virzību uz drošības situācijas uzlabošanu Afganistānā un afgāņu spējām pašiem nodrošināt drošību valstī. Mērķis ir turpināt mūsu dalību

beigs apmācību ciklu. Latvijas kontingentam ir bijušas trīs padomnieku vienību rotācijas. Esam veiksmīgi darbojušies un nostrādājuši gandrīz divus gadus, tādejādi varam noslēgt savu darbu austrumos. Karavīri turpinās darbu ziemeļos kopā ar norvēģiem. Šis lēmums arī no operācijas komandēšanas viedokļa padara darbu vieglāku, jo visi karavīri būs bāzēti vienā vietā. Turpināsim apmācīt Afganistānas Nacionālās armijas karavīrus, tikai citā vietā. Tai pašā laikā daži mūsu lidotāji pievienosies lietuviešu apmācības spēkiem, lai apmācītu afgāņu lidotājus.

— Vai Afganistānas Nacionālās armijas apmācībā ir vērojamas izmaiņas?

— Darbs ir ieguldīts, afgāņu armijā noticis redzams progress. Skaitliski armijas apmācība pat apsteidz plānoto. Tagad nepieciešams uzmanību pievērst apmācīmo prasmju uzlabošanai un Afganistānas policijas apmācībai. Karavīru izaugsme ir acīmredzama — viņi arvien vairāk uzņemas vadošo lomu, protams, ir arī sarežģījumi. Es vēlētos redzēt augstāku atbildības pakāpi un iniciatīvu no pašiem afgāņiem. Taču kopumā norisinās pozitīva virzība!

Sagatavojusi AM Preses nodaļa.
Foto — Airis Rikveilis un Sandijs Semjonovs.

Dāvis Stalts

Foto — Normunds Mežiņš.

13. un 14. jūlijā Latvijā oficiālā vizītē uzturējās NATO spēku virspavēlnieks Eiropā (SACEUR) admirālis Džeimss Stavridis. Šī vizīte kārtējo reizi demonstrē to, ka esam pilntiesīga NATO dalībvalsts, neskatoties nedz uz mūsu zemes vai armijas lielumu, nedz iedzīvotāju daudzumu. Šis laiks NATO dzīvē ir ļoti svarīgs, jo aktualizējas jaunas NATO stratēģiskās koncepcijas izstrāde, turklāt NATO ir svarīgākā ASV armijas sabiedrotā cīņā pret starptautisko terorismu. Mūsu valstij NATO joprojām ir galvenais drošības garantis suverenitātes saglabāšanai ārēju militāru draudu gadījumā, taču šī ir tēma, kas sarunās ar augsto viesi tika skarta vismazāk, it īpaši šobrīd, kad agrākie aukstā kara gadu pretinieki sākuši sadarboties gan cīņā pret starptautisko terorismu, gan kibernetiskajiem, gan pirātismu Somālijas, Nigērijas un citu Āfrikas valstu teritoriālajos ūdeņos.

Lai pārrunātu šīs aktualitātes NATO kontekstā, admirālis Dž. Stavridis tikās ar Latvijas aizsardzības ministru Imantu Lieģi, Nacionālo bruņoto spēku (NBS) komandieri ģenerālmajoru Raimondu Graubi un citām Aizsardzības ministrijas un NBS amatpersonām. Papildus tika apspriesta pašreiz notiekošā NBS reforma un jautājums par turpmāko Baltijas valstu gaisa telpas

Latvijā viesojās NATO Eiropas spēku virspavēlnieks

patrulēšanu. Kā zināms, Latvija un pārējās Baltijas valstis vēlas panākt, lai Baltijas gaisa telpā turpinātos citu NATO dalībvalstu lidmašīnu patrulēšana rotācijas kārtībā, ņemot vērā mūsu salīdzinoši mazos resursus, lai papildinātu savus Gaisa spēkus ar moderniem iznīcinātājiem. Pēc šīm sarunām, uzstājoties preses konferencē, admirāļa kungs ieminējās, ka šajā jautājumā NATO varētu piekrist Baltijas valstu izteiktajai vēlmei.

«Tēvijas Sargam» tika dota iespēja tikties ar admirāļa kungu, lai uzzinātu viņa viedokli šajos jautājumos detalizētāk. Jāatzīmē, ka bijām vienīgais medijs, ar kuru atsevišķi tikties piekrita NATO Eiropas spēku virspavēlnieks.

— Pirmais jautājums, ko vēlētos jums uzdot, ir saistībā ar jauno NATO stratēģisko koncepciju. Kādi būtu galvenie un svarīgākie punkti šajā koncepcijā un kā šī koncepcija ietekmēs NATO Eiropas spēku tālāko darbību un attīstību?

— Pirmkārt, ir gaidāms, ka jaunā stratēģiskā NATO koncepcija tiks pabeigta līdz nākamajam NATO samitam, kas notiks šī gada novembrī Lisabonā. Manuprāt, vissvarīgākais punkts šajā koncepcijā ir un paliks 5. paragrāfs, kas garantē NATO dalībvalstu drošību, paredzot, ka uzbrukums vienai no NATO dalībvalstīm ir uzbrukums visām Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalstīm. Saistībā ar 5. paragrāfu ir vēl vismaz kādi trīs punkti, kas svarīguma secībā sarindojami kā

koncepcijas prioritātes. Viens no tiem ir katras NATO valsts visaptverošā pieeja, lai veidotu drošu aizsardzības sistēmu. Šī pieeja ietver visus nacionāla līmeņa elementus — militāro, politisko, tehnoloģisko, lingvistisko un kultūras elementu, kā arī tiesu sistēmas. Visas šīs jomas ir jāatbilst un jāapvieno kopīgas drošības sistēmas garantēšanā. Otrkārt, tā būtu kibernetiskā draudu novēršana. Mums kopīgi jādomā, kā tiksīm galā ar augošajiem kibernetiskajiem, kas kļūst bīstamāki ar katru gadu. Treškārt, ļoti nozīmīgs ir krīzes menedžments, kas uzliek katrai valstij pienākumu būt gatavai nekavējoties rīkoties krīzes apstākļos, kas mūsdienīgu laikmetā — 21. gs. — ir ļoti svarīga un aktuāla problēma.

— Varbūt jūs varētu nedaudz plašāk komentēt tieši ar kibernetikas izmantošanu saistīto jautājumu aktualitāti?

— Protams. Galvenais jautājums, par kuru esmu ļoti noraizējies, ir tas, ka šodien mūsu aliansē ir 28 valstis, kas ir ļoti neatkarīgas savos kibertīklos un kibertechnoloģiju ieviešanā. Mums jāsaprot, ka mēs esam valstu grupa, kas savā pārvaldē izmanto vismodernākās un attīstītākās kibertechnoloģijas pasaulē, turklāt lieto tās gandrīz visās pārvaldes jomās. Tieši tāpēc mēs esam ievainojami. Salīdziniet kiberpasauli kaut vai ar jūru vai okeānu. Tur mums ir likumi un noteikumi. Mums ir gan navigācijas, gan citas sistēmas, cilvēce tās attīsta un kontrolē vairāk nekā 2000 gadus, kopš kuģojam. Kiberpasaulē mums nav noteikumu vai likumu. Tā ir kā jūra vētras laikā, kurā no visiem likumiem darbojas tikai puse. Tāpēc mums jāgudro, kā padarīt šo kibervidi drošāku un aizsargāt sevi no uzbrukumiem caur šo grūti un smagi kontrolējamo vidi. Katrā valstī ir augsta līmeņa eksperti kibernetikā. Tie jāpulcina kopā, lai stiprinātu kopējo vidi un izveidotu stabilu drošības sistēmu.

krastiem kuģojošo NATO spēku lielums ir aptuveni 5000 karavīru. Afganistānā esam panākuši jau stabilu izaugsmi un progresu, lai gan tas joprojām ir nestabils un bīstams reģions. Veicam vietējo Afganistānas drošības spēku attīstīšanu un apmācīšanu. Šeit jāpiemin arī labi sagatavotie Latvijas armijas karavīri un virsnieki, kas, neskatoties un bīstamību un nestabilitāti reģionā, apmāca Afganistānas Nacionālo armiju. Afganistānu es nosauktu kā stingri progresējošu valsti, kas atrodas lielu izaicinājumu priekšā un ir diezgan nedrošā situācijā. Kosovā 10 000 vīru lielie NATO spēki tiks samazināti līdz 5000. Situācija tur ir tiklīdz uzlabojusies un stabilizējusies, ka varam domāt par nopietnu spēku klātbūtnes samazināšanu. Vēl pirms 10 gadiem šajā reģionā tā bija ļoti nestabila un draudīga.

Par situāciju Āfrikas ūdeņos, kur valda pirātisms, jāsaka, ka mēs darbojamies veiksmīgi un mūsu drošības pasākumi uz ūdens ir gana efektīvi. Mums arvien biežāk izdodas novērst pirātu uzbrukumus kuģiem Āfrikas krastu tuvumā, un mēs

nistānā, bet kā prioritāte numur viens NATO ietvaros vienmēr būs 5. paragrafs. Turklāt visu ārējo misiju mērķis ir palīdzēt garantēt drošību, kas skar arī NATO valstis, taču šīs misijas nekad nebūs svarīgākas par mūsu pamatprioritātes — 5. paragrafa — ievērošanu.

— Kā beidzamo vēlētos uzdot jautājumu, kas vienmēr ir bijis ļoti svarīgs Latvijai un arī pārējām Baltijas valstīm. Kādas ir pašreizējās NATO attiecības ar Maskavu, un kā tās var ietekmēt Baltijas valstu turpmāko attīstību un drošību?

— Manuprāt, attiecības starp NATO un Krieviju ir krietni attīstījušās, minēšu vairākus piemērus. Ļoti nopietna sadarbība NATO un Krievijai ir saistībā ar Ziemeļu piegādes tīklu, kas iet tieši caur Latviju un nodrošina preču un izejvielu piegādi Afganistānai. Cita kooperācijas un sadarbības joma ir pirātisma apkarošana Āfrikas piekrastes ūdeņos, kur papildus NATO un Eiropas kuģiem Krievija ir nosūtījusi arī vairākus savus karakuģus, lai apkarotu augošos pirātisma draudus. Trešā sadarbības joma ir narkotiku apkarošana. Krievijā statistika rāda milzīgu jaunu cilvēku nāves gadījumu skaitu, kam pamatā ir heroīna lietošana. Neviens nav noslēpums, ka heroīnu iegūst no izejvielām, kuras tiek audzētas tieši Afganistānā. Šo cēloņu apkarošanā cieši sadarbojamies ar Krieviju. Varētu minēt vēl vairākas kopīgas sadarbības jomas, tāpēc jāsaka, ka sadarbība starp Krieviju un NATO ir ievērojami uzlabojusies. Kas attiecas uz Baltiju, atkārtoju — mēs turpināsim garantēt visu NATO dalībvalstu drošību, jo nekas NATO ietvaros nav dzelzaināks kā akmeņi kaltais NATO 5. paragrafs. Tani pašā laikā mums jāmeklē progresīvas un ilgtspējīgas sadarbības iespējas ar Krieviju, jo neviens no mums nevēlas nokļūt atpakaļ aukstā kara situācijā. **■**

— Kādas pašreiz ir galvenās NATO aktivitātes starptautiskajā arēnā?

— Pašreiz tās ir divas galvenās vietas, kurās ir izvietoti NATO spēki. Pirmkārt, tā ir starptautiskā miera nodrošināšanas operācija Afganistānā, kurā atrodas ap 115 000 NATO karavīru, un Balkāni, kur atrodas ap 10 000 NATO karavīru. Nedrīkst neuzvērt arī trešo dislokācijas vietu, proti, Āfrikas piekrastes ūdeņos, kur ik pa laikam darbojas kādas NATO valsts karakuģi, apkarojot pirātismu. Pie Āfrikas

turpināsim patulēt un gādāt par drošību šajos, pirātiem tik populārajos ūdeņos. Uzskatu, ka šīnī jautājumā tieši Eiropas Savienībai būtu vairāk jāiesaistās un jāpanāk situācijas uzlabojumi, palīdzot konkrētajiem Āfrikas reģioniem attīstīties un sakārtot iekšējo drošību, kuras trūkums sekmē pirātisma popularitāti nestabilajās Āfrikas valstīs. Tāds būtu pamatieskats starptautiskajās operācijās, kur pašlaik piedalās NATO spēki.

Kā prioritāra turpmākajos trīs, piecos gados noteikti būs un paliks misija Afga-

Sintija Oškalne,

AM Aizsardzības politikas departamenta direktore.

Esmu dzirdējusi, ka šādu jautājumu uzdod par NATO turpmāko stratēģiju — NATO stratēģisko koncepciju, kura pašreiz tiek izstrādāta un kuru plānots apstiprināt NATO samita laikā Lisabonā šā gada 19. —20. novembrī. Spēkā esošā NATO stratēģija tika izstrādāta 1999. gadā, un tā lieliski darbojās. Ar tās palīdzību aliance pirmo reizi sekmīgi iesaistījās operācijās ārpus savas teritorijas Balkānos, izmantoja Ziemeļatlantijas līguma 5. pantu Afganistānā, kā arī uzsāma savā lokā vairākas Centrālās Eiropas un Austrumeiropas valstīs, to skaitā Latviju. Neapšaubāmi, NATO galvenais uzdevums — stiprināt drošību un stabilitāti eiroatlantiskajā reģionā — tika izpildīts. Kāpēc tiek rakstīta jauna NATO stratēģiskā koncepcija?

Madlēna Olbraita, bijusī ASV valsts sekretāre, viņas vadītā jaunās stratēģiskās koncepcijas izstrādes ekspertu grupa un citas augstas NATO amatpersonas ir uzsvērušas, ka 21. gadsimta drošības vide dramatiski atšķiras no tās, kas pastāvēja pirms traģiskajiem 2001. gada 11. septembra notikumiem. Militāro un virtuālo tehnoloģiju izplatība, dažādu sociālo un ekonomisko procesu ietekme uz sabiedrības radikalizāciju, resursu izsīkums atsevišķos pasaules reģionos un citi faktori sekmēja jauna veida draudu parādīšanos, piemēram, starptautiskais terorisms, pirātisms, kiberdraudi un enerģijas drošības riski. Vienlaikus 2008. gada augusta notikumi Gruzijā pierādīja, ka tradicionālie starpvalstu konflikti Eiropā ir iespējami.

Jaunajā NATO stratēģiskajā koncepcijā NATO valstis definēs, kādā drošības vidē atrodas aliance, par ko tā iestājas un kā tiks galā ar draudiem alianses drošībai.

Šis uzdevums ir grūts un atbildīgs. NATO dalībvalstu izpratne par alianses drošību nav viennozīmīga. Ņemot vērā nacionālās intereses, vēsturiskos aspektus, reģionālo drošību, valstis mēģina vienoties par turpmāko alianses lomu, uzdevumiem un NATO iesaisti pasaules drošības procesos. Tādēļ notiek drošības dialogs starp 28 dalībvalstīm, lai vienotos par kopīgu alianses vīziju.

Vienota izpratne par drošību un aizsardzību nav tikai tukši vārdi, jo politiskā fragmentācija var mazināt alianses militāro kapacitāti. Vēl pirms 20 gadiem alianses bruņotie spēki tika veidoti, lai atvairītu tanku, milzīgu kājnieku vienību un ballistisko raķešu uzbrukumus. Starptautiskās drošības vide ir ievērojami mainījusies. Šodien to vietā ir nepieciešami ātri izvēršami spēki, elastīgums, daudzfunkcionalitāte, savietojamība, informācijas pārākums un pat citas kaujas stratēģijas piekopšana. Šodien ar militārā spēka palīdzību ir iespējams uzvarēt karu, bet vai ir iespējams nodrošināt mieru? Bijušais ISAF komandieris Stenlijs Makristals Afganistānas operācijas sekmīgumu raksturo šādi: «*We must win Afghan hearts and minds**.» Lai to izdarītu, operācijā ir jāsadarbojas ar ANO, Eiropas Savienību un Pasaulē banku valsts civilo sektoru infrastruktūras atjaunošanā, izglītības, medicīnas sistēmu izveidošanā, likumu ieviešanā utt.

Nereti šie faktori sniedz daudz lielāku ietekmi operācijās nekā ieroči.

Nemot vērā līdzšinējo pieredzi operācijās, NATO valstis jaunajā stratēģiskajā koncepcijā formulēs attiecības un spēles noteikumus ar citām starptautiskajām un nevalstiskajām organizācijām un partnervalstīm, kas ir būtisks elements globālās un pašmāju drošības veicināšanā.

bažas šajā jautājumā balstījās uz vairākiem faktoriem. Valstu ekonomisko situāciju un finanšu krīžu rezultātā aizsardzības finansējums NATO dalībvalstīs pēdējos gados tiek būtiski samazināts. Jauno un tradicionālo militāro draudu iespējamības analīzes rezultātā ir svarīgi novērtēt, kā turpmāk attīstīsīm savus bruņotos spēkus un kā nodrošināsim civilā sektora iesaisti, lai jau tā ierobežotie resursi netiktu izlietoti

Treškārt, Latvija uzsvēr Ziemeļatlantijas līguma konsultāciju mehānisma izmantošanu. Apdraudējums NATO Latvijas izpratnē var izpausties kā tradicionālā, tā arī netradicionālā veidā — kiberuzbrukums, enerģijas resursu apgādes pārtraukšana u. c. Šo draudu kopīgā īpašība ir tāda, ka to novēršana ne vienmēr ir saistīta ar militārā spēka lietošanu, kā arī to izpausmi bieži vien grūti identificēt kā apdrau-

«Vai vajag labot, ja nav salūzis?»

NATO valstis, izstrādājot jauno stratēģisko koncepciju, ir konstatējušas, ka šis ir piemērots brīdis, lai veiktu alianses iekšējo reformu, piemēram, lēmumu pieņemšana ir jāuzlabo, administratīvais aparāts ir jāvienkāršo, samazinot komiteju, aģentūru un štābu skaitu un ietaupot to uzturēšanai atvēlētos resursus, kā arī pārskatot budžetēšanas sistēmu. Vai kāds var iedomāties, ka vairāku gadu laikā NATO ir izveidojušās pāri par 400 komitejām un darba grupām, kuras ir daļa no lēmumu pieņemšanas procesa? Vai kāds varēja iedomāties, ka NATO budžeta veidošanas un finanšu izlietošanas pārskata sistēma ir tik komplicēta un nepārskatāma, ka ir jāiedarbina milzums daudz NATO institūciju, lai gūtu precīzu informāciju, piemēram, par to, cik maksā operācija Afganistānā? Varbūt precīzas izmaksas pat nav iespējams noteikt? Šā gada 17. maijā Madlēnas Olbraitas vadītā ekspertu grupa ir nākusi klajā ar analīzi un rekomendācijām, kur ir arī ļoti vērtīgi un ekspertu izsvērti priekšlikumi par NATO iekšējo reformu.

Latvija pirmo reizi piedalās NATO kopējās vīzijas un attīstības virzienu izstrādes procesā. Šis darbs vairo mūsu ietekmi aliansē. Mēs sniedzam savu artavu, idejas, priekšlikumus, lai stiprinātu aliansi un neatstātu novārtā savas nacionālās drošības intereses.

Runājot par savām nacionālajām drošības interesēm, esam iestājušies par dalībvalstu lielāku izpratni par Latviju, Igauniju un Lietuvai būtisko Ziemeļatlantijas līguma 5. panta saistību stiprināšanu. Baltijas valstu

nelietderīgi. Brīdī, kad pārskatām NATO nākotnes attīstības iespējas, neaizmirsīsim organizācijas pamatbūtību — savas teritorijas aizsardzību.

Tādēļ Latvija uzsvēr trīs praktiskas lietas, kā nodrošināt NATO teritorijas aizsardzību. Pirmkārt, regulāras NATO mācības Baltijas valstīs, kurās tiek pilnveidotas alianses kaujas spējas. Latvija šogad jau ir piedzējusī «*Baltic Host 2010*» un «*BALTOPS 2010*» mācības, kuru ietvaros tika testētas arī Latvijas spējas uzņemt NATO karaspēku šajā reģionā. Lai arī šis un rudenī gaidāmās mācības «*Sabre Strike 2010*» netiek rīkotas zem NATO karoga, bet gan zem Baltijas valstu un ASV karoga, tās tiek uztvertas tikpat nozīmīgi, gan attīstot spēju uzņemt citu valstu karavīrus savā teritorijā, gan nodrošinot ar to saistīto procedūru izpildi.

Otrkārt, Latvijai ir ļoti būtiski koncentrēt savus ierobežotos resursus kolektīvās aizsardzības vajadzībām — pašreiz mūsu prioritāte numur viens ir operācija Afganistānā. Lai to pilnvērtīgi nodrošinātu, Latvija iestājas par militāro spēju efektīvu izmantošanu un to nedublēšanu. Piemēram, pašreiz par Baltijas gaisa telpas drošību rūpējas NATO valstu gaisa patrulēšanas lidaparāti. Nemot vērā milzīgās izmaksas, lai mēs paši varētu šādus lidaparātus nopirkt un nodrošināt to funkcionēšanu, Baltijas valstīm būtu pamatā jāatsakās no visa pārējā un jākoncentrējas turpmāk tikai uz gaisa patrulēšanu. Tas viennozīmīgi nav loģiski, ja reiz Eiropā šādi lidaparāti un to apkalpes ir pietiekamā daudzumā.

dējumu nacionālajai drošībai. Ziemeļatlantijas līguma 4. pants paredz, ka dalībvalstis kopīgi apspriedīsies, kad viena no dalībvalstīm uzskatīs, ka ir apdraudēta tās teritoriālā integritāte, politiskā neatkarība vai drošība. Latvijas skatījumā 4. pants līdz šim tika nepamatoti aizmirsts, bet turpmāk tas būtu viens no svarīgākajiem alianses vienotības elementiem un instruments jaunu apdraudējumu novēršanai.

NATO attiecības ar partnervalstīm, tai skaitā ar Krieviju, ir būtisks alianses kolektīvās drošības elements. Alianses un Krievijas attiecības ir īpašas, jo kopš alianses pastāvēšanas brīža attiecības ir mainījušās no naidīgām uz uzticību un savstarpējo atklātību veicinošām. Latvijas skatījumā šo attiecību pilnveidošanā būtisks ieguvums ir tieši praktiskiem kopējiem sadarbības projektiem, piemēram, nemilitārās kravas tranzīts uz Afganistānu ir labas NATO un Krievijas, kā arī Latvijas un Krievijas sadarbības piemērs, NATO kopējie projekti saistībā ar operāciju Afganistānā, pirātisma apkarošana utt.

Nobeigumā — kāda būtu jūsu atbilde uz jautājumu: «Vai vajag labot, ja nav salūzis?» Es atbildētu šādi — ja Latvijas «ražotās detaļas» (idejas, priekšlikumi, Latvijas aizsardzības sistēma un NBS ieguldījums) uzlabos mehānismu (alianses drošību) un visa mašīnērija (NATO) pēc mūsu ieguldījuma kļūs ātrāka, efektīvāka, drošāka un resursu ekonomiskāka, tad uz priekšu — labojam!

* Mums jāuzvar cīņā par afgāņu sirdīm un prātu (angļu valodā).

Jaunumi likumdošanā

Vita Upeniece,

Mg. iur., AM Juridiskā departamenta
Tiesību aktu nodaļas vadītāja vietniece.

Šī gada 1. janvārī stājās spēkā Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likums, kas tika pieņemts, lai izveidotu līdzvērtīgas sociālās garantijas un ieviestu vienotu pieeju sociālo garantiju noteikšanai valsts un pašvaldību institūcijās. Šis likums pilnvaroja Ministru kabineta noteikt tajā paredzēto sociālo garantiju apmēru, izmaksāšanas kārtību un nosacījumus.

2010. gada 7. jūlijā stājās spēkā Ministru kabineta 2010. gada 29. jūnija noteikumi nr. 579 «Noteikumi par karavīra mēnešalgas un speciālo piemaksu apmēru un to noteikšanas kārtību». Šie noteikumi nosaka karavīra mēnešalgas apmēru, ņemot vērā dienesta pakāpi un izdienu, kā arī piemaksas karavīriem, kas piedalās starptautiskajās operācijās un ātrās reaģēšanas spēkos ārpus Latvijas Republikas teritorijas. Noteikumi paredz piemaksu par uzdevumu

izpildi, kas saistīti ar paaugstinātu risku karavīra veselībai (dzīvībai), un piemaksu par dienestu specifiskos (apgrūtinātos) apstākļos apmērus un noteikšanas kārtību. Atšķirībā no Ministru kabineta 2004. gada 8. marta noteikumiem nr. 131 «Noteikumi par karavīru dienesta atalgojumu», kurus piemēroja līdz izskatāmo noteikumu spēkā stāšanās brīdim, Ministru kabineta 2010. gada 29. jūnija noteikumos nr. 579 ir atjaunots speciālo piemaksu apmērs, kas 2009. gadā bija samazināts par 20% nesprāgušas munīcijas neitralizēšanas un improvizēto spridzināšanas ierīču neitralizēšanas speciālistiem, sapieriem (atmīnētāji, mīnētāji un spridzinātāji), ūdenslīdējiem, jūras kuģa vai gaisakuģa glābšanas komandas (apkalpes) locekļiem, karavīriem, kuri dienesta pienākumus pilda uz kuģa jūrā, gaisakuģa apkalpes locekļiem, Militārās policijas karavīriem, kuri veic amatpersonu personīgo apsardzi, kā arī speciālo uzdevumu vienības karavīru amatu pildīšanai. Vienlaikus Ministru kabineta noteikumi nosaka, ka aizsardzības ministrs noteiktā diapazona ietvaros apstiprina koeficientu

(koeficients 1,1—1,2) piemaksas (1000 latu) aprēķināšanai karavīriem, kuri piedalās starptautiskajās miera uzturēšanas operācijās. Savukārt koeficientu piemaksas aprēķināšanai par dalību starptautiskajās miera nodrošināšanas operācijās tāpat kā līdz šim apstiprinās Ministru kabinets.

Ministru kabineta 2010. gada 29. jūnija noteikumi nr. 606 «Noteikumi par karavīra uzturdevas kompensācijas apmēru un izmaksāšanas kārtību», tāpat kā Ministru kabineta 2009. gada 13. janvāra noteikumi nr. 46 «Noteikumi par profesionālā dienesta karavīra uzturdevas kompensācijas apmēru un izmaksāšanas kārtību», kurus piemēroja līdz izskatāmo noteikumu spēkā stāšanās brīdim, paredz uzturdevas kompensācijas apmēru un kompensācijas izmaksāšanas kārtību. Kompensācijas apmērs ir atkarīgs no uzturdevas veida, proti, kompensācijas apmērs par karavīra pamata uzturdevu ir 7 lati, par karavīra dienas papildu uzturdevu nr. 1 — 0,45 lati (kompensāciju izmaksā papildus dienas pamata uzturdevas kompensācijai karavīriem,

kuri ne mazāk kā astoņas stundas ir norikojumā goda sardzē pie Brīvības pieminekļa un pie prezidenta pils norīkotajiem karavīriem, kuģu apkalpes locekļiem un karavīriem, kuri ne mazāk kā astoņas stundas diennaktī pilda dienesta pienākumus jūrā) un par karavīra dienas papildu uzturdevu nr. 2 — 1,60 lati (šo kompensāciju izmaksā papildus dienas pamata uzturdevas kompensācijai gaisakuģu (lidaparātu) apkalpes locekļiem lidojuma dienā, izpletlēcējiem lēkšanas dienā, ūdenslīdējiem niršanas dienā, speciālo uzdevumu vienības karavīriem, kuri veic speciālās operācijas vai sniedz atbalstu tiesībaizsardzības institūcijām Latvijas teritorijā operācijas vai atbalsta sniegšanas dienā, karavīriem, kuri apgūst speciālo uzdevumu vienības kaujinieku pamatapmācības kursu apmācību dienā, karavīriem, kuri ne mazāk par 72 stundām bez pārtraukuma piedalās militārajās mācībās lauka apstākļos dienesta pienākumu izpildes laikā). Jāņem vērā, ka Ministru kabinets ir noteicis pārejas periodu, saskaņā ar kuru 2010. un 2011. gadā karavīrs saņem 4 latu dienas pamata uzturdevas kompensāciju.

Nav mainījušies kompensācijas izmaksāšanas nosacījumi dzīvojamās telpas īres izdevumu un komunālo maksājumu segšanai un šīs kompensācijas apmērs. Līdz 2010. gada 29. jūnijam šo kārtību noteica Ministru kabineta 2007. gada 2. janvāra noteikumi nr. 20 «Noteikumi par kārtību, kādā profesionālā dienesta karavīriem izmaksā kompensāciju dzīvojamās telpas īres izdevumu un komunālo maksājumu segšanai, un kompensācijas apmēru». Pašreiz spēkā esošie Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumi nr. 543 «Noteikumi par kārtību, kādā profesionālā dienesta karavīram piešķir kompensāciju dzīvojamās telpas īres izdevumu un komunālo maksājumu segšanai, un kompensācijas apmēru» nosaka, ka karavīram izmaksājamās dzīvojamās telpas īres izdevumu un komunālo maksājumu kompensācijas apmērs ir 100 latu, ko piešķir no dienas, kad stājies spēkā līgums par profesionālo dienestu, līdz dienai, kad līgums par profesionālo dienestu zaudē spēku. Kompensāciju izmaksā reizi mēnesī.

Ministru kabineta 2010. gada 29. jūnija noteikumi nr. 581 «Noteikumi par viesnīcas (naktsmītnes) izdevumu limitiem

aktīvā dienesta karavīra ģimenes locekļiem, ja karavīrs tiek ārstēts ārpus Latvijas robežām» nosaka viesnīcas (naktsmītnes) izdevumu limitus, ko Aizsardzības ministrija sedz aktīvā dienesta karavīra ģimenes locekļiem (laulātajam, bērniem, vecākiem), ja karavīrs, pildot dienesta pienākumus, guvis ievainojumu (sakropļojumu, kontūziju) vai slimību, kuras cēlonis saistīts ar militārā dienesta izpildi (arodslimība), un tiek ārstēts ārpus Latvijas robežām. Noteikumi paredz, ka izdevumus par viesnīcu (naktsmītni) sedz atbilstoši izdevumus apliecinošiem dokumentiem, nepārsniedzot noteikumos noteiktos limitus, ne vairāk kā par septiņām diennaktīm karavīra ārstēšanas laikā un ne vairāk kā diviem karavīra ģimenes locekļiem.

Kompensāciju un pabalstu izmaksas kārtību karavīriem, kuri pilda dienesta pienākumus ārvalstī, nosaka Ministru kabineta 2010. gada 26. jūnija noteikumi nr. 580 «Noteikumi par algas pabalsta apmēru par dienestu ārvalstī karavīram un militārajam darbiniekam, kura ģimenes locekļi uzturas ārvalstī, no kuras minētā persona nosūtīta uz starptautisko operāciju, un algas pabalsta noteikšanas kārtība» un Ministru kabineta 2010. gada 12. janvāra noteikumi nr. 36 «Noteikumi par pabalstu un kompensāciju apmēriem un izmaksas kārtību karavīriem, kuri pilda dienesta pienākumus ārpus valsts».

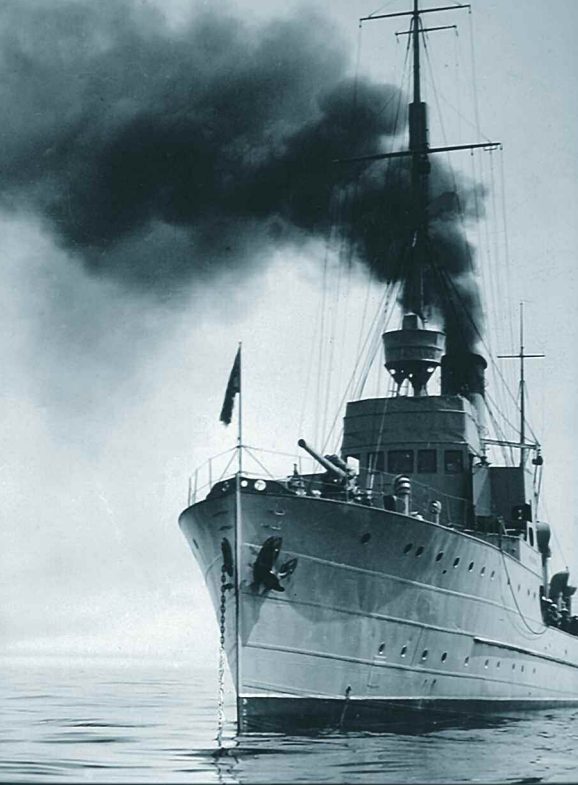
Ir stājušies spēkā Ministru kabineta 2010. gada 29. jūnija noteikumi nr. 578 «Noteikumi par izdevumiem, kas saistīti ar karavīra apbedīšanu un karavīra kapa pieminekļa uzstādīšanu, un minēto izdevumu apmēru». Tiek paredzēts segt šādus izdevumus: ar karavīra apbedīšanu saistītos izdevumus summā līdz 800 latiem (tajos ietilpst samaksa par zārku vai urnu, morga pakalpojumi, kremācija, samaksa par apbedīšanas piederumiem, samaksa par vainagiem un sēru lentēm, transporta pakalpojumi, samaksa par sēru ceremoniju, kapsētas sniegtie maksas pakalpojumi, kapa rakšana un kapavietas nomas tiesības vai esošās kapavietas paplašināšana); karavīriem, kas gājuši bojā starptautiskajā operācijā, papildus sedz izdevumus par dokumentu tulkošanu un noformēšanu (*Apostille*) un bērnu mielastu summā līdz 1000 latiem; ar karavīra kapa pieminekļa uzstādīšanu saistītos izdevumus (kas ietver pieminekļa materiālu iegādi un pieminekļa

izgatavošanu, kā arī pieminekļa novietošanu un labiekārtošanu) summā līdz 1200 latiem. Izdevumus sedz, pamatojoties uz izdevumus apliecinošiem dokumentiem.

Kārtību, kādā izmeklējami un uzskaitāmi nelaimes gadījumi, kuros cietuši karavīri dienesta laikā, nosaka Ministru kabineta 2010. gada 29. jūnija noteikumi nr. 605 «Kārtība, kādā izmeklē un uzskaita nelaimes gadījumus, kuros cietuši karavīri dienesta laikā». Atšķirībā no Ministru kabineta 2003. gada 17. jūnija noteikumiem nr. 329 «Ar karavīriem notikušo nelaimes gadījumu izmeklēšanas un uzskaites kārtība» Ministru kabineta 2010. gada 29. jūnija noteikumi nr. 605 precizē nelaimes gadījuma izmeklēšanas kārtību gadījumā, ja vienlaikus ir uzsākts kriminālprocess, nosakot, ka nelaimes gadījuma izmeklēšana ir jāsaskaņo ar iestādi, kura ir atbildīga par kriminālprocesa norisi, un ka nelaimes gadījumu izmeklē ar šīs iestādes atļauju tikai pēc izmeklēšanas darbību veikšanas.

Lai izvairītos no maznozīmīgu nelaimes gadījumu izmeklēšanas, Ministru kabineta 2010. gada 29. jūnija noteikumos nr. 605 kā kritērijs nelaimes gadījuma izmeklēšanai, izņemot, ja notikusi saskare ar asinīm vai citiem šķidrumiem, vai priekšmetiem, kas ir vai, iespējams, ir inficēti, un pēc šīs saskares ir konstatēts inficēšanas risks, ir noteikta karavīra pārejoša darbnespēja. Papildus šie noteikumi nosaka nelaimes gadījuma izmeklēšanas kārtību, ja nelaimes gadījumā ir cietis karavīrs, kas pārvietots uz civilu valsts iestādi vai valsts drošības iestādi. Šādās reizēs nelaimes gadījumu izmeklē tās civilās valsts iestādes vai valsts drošības iestādes vadītāja izveidota izmeklēšanas komisija, kurā noticis nelaimes gadījums, un šajā komisijā iekļauj pārstāvi no Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem.

Ir papildināts nelaimes gadījumu saraksts, kad jāveic nelaimes gadījuma speciālā izmeklēšana. Tagad nelaimes gadījuma speciālā izmeklēšana jāveic ne tikai tad, ja konstatēta viena vai vairāku karavīru nāve, karavīram konstatēti smagi veselības bojājumi, karavīrs ir miris ar slimību, kuru izraisījis nelaimes gadījums, bet arī gadījumos, ja karavīrs ir miris ar slimību, kas gūta aktīvā dienesta laikā, pildot militārā dienesta pienākumus (arodslimība). **■**

Kara flotes flagkuģis «Virsaitis».

Jūrnieku devīze — «Mūs vieno Latvijas svētais vārds»

Admirālis Arhibalds Keizerlings.

Admirālis Teodors Spāde.

«Latviešu mīļajai tēvu zemei ir jūra, tas lielais ceļš, uz kura pasaules tautas sasniedz bagātību, godu un varu,» — tā pirms vairāk nekā 100 gadiem rakstīja latvietis Krišjānis Valdemārs.

20. gadsimta sākums vēsturē iezīmējas ar smagās cīņās izcīnīto Latvijas neatkarību, ekonomikas, tai skaitā jūrniecības, uzplaukumu. Tikai apzinoties mūsu priekšgājēju pūles un ieguldījumu, varam novērtēt sasniegto.

Latvijas armija, tāpat kā Latvija, dzima un veidojās Brīvības cīņu laikā. Ar armijas virspavēlnieka ģenerāļa Dāvja Simansona

pavēli pie Armijas virspavēlnieka štāba 1919. gada 10. augustā izveidoja Jūras nodaļu. Šis datums tiek uzskatīts par Latvijas Kara flotes dibināšanas dienu. Jūras nodaļa mazliet vēlāk tika pārveidota par Jūras daļu. Tika izveidotas Mīnu flotile un Krasta apsardzība, Lubānas flotile, vēlāk arī Jūras aviācijas nodaļa un Jūras novērošanas dienests. Atbrīvošanās cīņās bija iesaistīti privātie velkoņi, kuģi un tvaikoņi. Daugavgrīvā nogrimušais vācu mīnu traleris M-68 tika izvilktis no ūdens, izremontēts un 1922. gadā no jauna nolaists ūdenī, nu jau kā flagkuģis «Virsaitis».

Jūrnieki godina admirāli Teodoru Spādi.

1923. gadā Valsts prezidents Jānis Čakste nāca klajā ar ierosinājumu, ka Latvijai ir nepieciešama neliela, bet labi apbruņota flote, kas sastāvētu no vidējiem karakuģiem un zemūdens laivām (tā līdz 1928. gadam sauca zemūdenes). 1924. gadā Saeima apstiprināja Kara flotes istermiņa būvprogrammu un mazliet vēlāk noslēdza līgumu par divu zemūdens laivu un divu minū traleru būvi Francijā.

1926. gads kļuva par pagrieziena punktu Kara flotes attīstībā — ūdeni tika noļauti minū traleri «Imanta» un «Viesturs», kā arī zemūdenes «Ronis» un «Spīdola», un tika izveidots Zemūdens laivu divīzijs. Bijušo jūras velkoni pārbūvēja par bāzes kuģi un nosauca par «Varoni». Tā pamazām attīstījās Kara flote, kļūdama spēcīgāka un profesionālāka.

Latvijas Jūras krastu aizsardzības eskadru no 1924. gada līdz 1931. gadam komandēja admirālis Arhibalds Keizerlings, un viņam bija izšķiroša loma Kara flotes

izveidē un tās starptautiskā atpazīstamībā. Nosaukums «Latvijas Kara flote» tika pieņemts tikai 1938. gadā. Liela nozīme tika pievērsta virsnieku un instruktoru apmācībai. Virsniekus regulāri sūtīja uz dažādiem kursiem ārzemēs, kā arī piekomandēja kādai ārzemju flotei. Instruktoru apmācībai 1925. gadā tika izveidota Flotes instruktoru skola.

No 1931. gada līdz 1940. gadam Latvijas Kara floti komandēja admirālis Teodors Spāde. Viņš, būdams nacionāli noskaņots, veidoja un attīstīja flotē latvisko garu. Admirālis Spāde bija ne tikai teicams jūrnieks, bet arī dzejnieks.

«Es esmu latvietis —
Man latvju saule tālēs spīd,
Es esmu latvietis —

Tāds biju vakar, šodien, būšu rīt,» tā rakstīja patriots Teodors Spāde.

Latvijas Kara flotes kuģi devās mācībās un apmeklēja Igauniju, Somiju, Zviedriju, Vāciju, Dāniju un Poliju. Plaši tika atzīmēta Kara flotes 10. un 20. gadadiena. Šo svinību laikā norisinājās vērienīgas kuģu parādes, plaši pasākumi un sporta spēles.

1940. gadā okupācijas rezultātā Kara flote beidza pastāvēt.

Atjaunoto Jūras spēku atdzimšana sākās 1992. gadā Liepājā, tajā pašā pilsētā, kur, sākoties Otrajam pasaules karam, tika nogremdētas zemūdenes «Ronis» un «Spīdola». Jau 1991. gada oktobrī izveidoja Jūras spēku (JS) Mācību centru. 1992. gadā — Jūras spēku pārvaldi, vēlāko JS štābu. Tā paša gada 11. aprīlī Liepājā tika pacelts karogs uz kuģa «Sams», kas ir uzskatāma par Jūras spēku dzimšanas dienu. Daudz reformu un pārmaiņu ir skārušas Jūras spēkus, dažāda bijusi to struktūra, bet uzdevumi palikuši iepriekšējie. Jūrnieki veic krasta apsardzi, koordinē un veic cilvēku meklēšanas un glābšanas darbus jūrā, likvidē jūrā notikušo avāriju sekas, piedalās

Karoga pacelšana, Liepāja, 2010. gada 10. augusts.

ekoloģiskajā uzraudzībā un kuģošanas režīma ieviešanas kontrolē, Ministru kabineta noteiktajā kārtībā nodrošina Valsts robežsardzi ar tehniskajiem līdzekļiem, peldlīdzekļiem un gaisakuģiem tās uzdevumu izpildei jūrā, veic teritoriālās jūras un iekšējo ūdeņu (izņemot upes un ezerus), kā arī ekskluzīvās ekonomiskās zonas novērošanu. Pašlaik Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku Flotilē dien un strādā 517 personas.

Arī šis 10. augusts jūrniekiem bija īpašs — lai atzīmētu Latvijas Kara flotes 91. gadadienu, Rīgā, Ventspilī un Liepājā notika svinīgās stāšanās, kuru laikā tika apbalvoti godprātīgākie jūrnieki. Flotiles personālsastāvs ciena un atceras savus priekšgājējus — Latvijas Kara flotes dibinātājus un komandierus, tāpēc pie viņu piemiņas vietām tika nolikti ziedi.

Sagatavojusi Iveta Kraule,
Jūras spēku Flotiles štāba 2. klases speciāliste.
Foto — no Jūras spēku Flotiles arhīva un
Dainis Čelzīis, «Kursas Laiks».

Jūras spēku Flotiles komandieris jūras kapteinis Rimants Štrimaitis apbalvo virsleitnantu Dāvi Bernānu.

JNSD bocmanis Sandis Ķempelis, seržante Santa Rozentāle un dižmatroze Gita Fišere pēc ziedu nolikšanas pie admirāļa Spādes dzimtās mājas vietas.

Īsumā par to, kas, pēc Aleksandra domām, būtu jāzina topošajam vestpointietim. «Jārēķinās, ka tur ir ļoti karsts un mitrs klimats. Tas papildus uzliek milzu slogu jebkurām fiziskajām aktivitātēm. Pats pirmais treniņš būs lielākajā karstumā, tev tiks saģērbties biežās drēbēs un skriet kalnā. Skrienot prātā būs viena doma — tiksi vai netiksi kalna virsotnē. Bet ar laiku pierod. Es šādos treniņos pat esmu tā svīdis, ka sviedri izspiedušies cauri bruņu vestei. Lai fiziski sagatavotos mācībām šajā augstskolā, topošajiem kadetiem noteikti būtu jābeidz karavīra pamatpamācības kurss Alūksnē. Tur viņi tiktu patrenkāti un sajustu īstu noslogojumu.

Dāvis Stalts

Foto — no A. Naumova personiskā arhīva.

Šā gada 11. jūlijā no mācībām ASV prestižākajā militārajā akadēmijā Vestpointā atgriezās leitnants Aleksandrs Naumovs.

Aleksandrs Naumovs dzimis un audzis Latvijas armijas virsnieku (audzotāvs Jānis Liniņš — majors (atv.), māte Ligita Liniņa — štāba virsseržante) ģimenē. Jau kopš bērnības audzināts patriotiskā garā, ar lielu cieņu pret Latviju un mūsu valsts armiju.

Aleksandrs vienmēr bijis centīgs un apzinīgs, zinājis, ka jātiecas sasniegt savus izvirzītos mērķus, neapstājoties un neslīkojot. Jau skolas laikā viņš aktīvi pievērsies dažādiem austrumu cīņu veidiem un 2001. gadā pat izcīnījis pasaules vicečempiona titulu šotokan karate-do cīņas veidā. Kā savējo Aleksandrs tomēr izvēlējies Kodačņikova tuvciņas metodi, kas pēdējā laikā kļuvusi ļoti populāra gan Latvijas armijas virsnieku un karavīru vidū, gan Jaunsardzē. Par šī tuvciņas veida attīstību Latvijā rūpējas tā meistars un ilggadējs pasniedzējs Egils Helmanis. Arī Vestpointas akadēmijas mācību spēki un cīņas veidu speciālisti ļoti atzinīgi novērtējuši šo tuvciņas metodi.

Aleksandrs ir trešais no Latvijas bruņotajiem spēkiem, kas mācījies Vestpointā. Patlaban kā ceturtais tur militārās un civilās zinības apgūst Mikus Igaunis, kas pirms studijām Vestpointas akadēmijā savu dienestu sācis NBS Kājnieku brigādes 2. kājnieku bataljonā.

Atgriezies Latvijā, leitnants Aleksandrs Naumovs turpinās dienēt NBS un ir apņēmības pilns dot maksimālu ieguldījumu mūsu valsts bruņoto spēku kvalitatīvai izaugsmei.

Atgriežoties no Vestpointas

Sarunā ar «Tēvijas Sargu» Aleksandrs atceras, ka viņš jau 16 gadu vecumā ticis ar Vestpointas akadēmiju absolvējušo Latvijas virsnieku Kristu Čulkstēnu, lai ko vairāk uzzinātu par mācību iestādi. Dzirdētais licis saprast, ka tuvākais mērķis viņa dzīvē būs šīs akadēmijas absolvēšana. Aleksandrs Naumovs ASV ieguvis akadēmisko bakalaura grādu un mehāniķa inženiera kvalifikāciju — ļoti kvalitatīvu šāda veida izglītību, jo studiju laikā lekcijas kadetiem lasa izcili lektori un pasaules līmeņa zinātnieki.

Leitnants Aleksandrs Naumovs cer, ka viņam izdosies piepildīt savu vēlmi un izmantot praksē iegūtās akadēmiskās zināšanas. Aleksandra dienesta gaitas, jādodomā, turpināsies Kājnieku brigādes 2. kājnieku bataljonā (raksta tapšanas brīdī tas vēl nebija izlemts).

Uz jautājumu, kas mācību laikā Amerikā sākumā visvairāk pārsteidzis, Aleksandrs atbild: «Tieši par angļu valodu sākumā biju šokā! Latvijā biju apguvis angļu valodu labā līmenī, taču tā, ko iepazinu ASV, bija pavisam cita — amerikāņu sarunvaloda. Pagāja vismaz gads, līdz ielauzījos runāt *American English*.»

Tad jāpievērš uzmanība skriešanai. Jāskrien bieži, vismaz trīs reizes nedēļā ap 10 kilometri. Vajadzētu sasniegt līmeni, kad bez grūtībām vari piepumpēt vismaz 80 reizes, vēl labāk 100 reizes. Bet konkrētāk par skriešanu — trīs kilometrus vajadzētu noskriet 12 minūtēs bez problēmām, tad Vestpointā būs vieglāk izturēt visai biežo skriešanu. Vestpointas akadēmijā ir sevi jāpiespiež. Ir jācenšas maksimāli izmantot laiku un iespējas, kuras dod šī akadēmija. Visos brīvākajos brīžos vajag interesēties par papildu kursiem, ekskursijām, semināriem, jo viss, ko tu papildus iegūsi Vestpointā, būs visaugstākās kvalitātes, un var gadīties, ka šādas zināšanas un pieredzi vairs savā mūžā nekur citur neiegūsi. Ja runā par sievietēm — fiziskie normatīvi ir mazliet

Aleksandrs Naumovs ar māti Līgu Liniņu un audzētāvu Jāni Liniņu.

atšķirīgi, ņemot vērā dzimumu, taču sadzīve un izturēšanās ir pilnīgi vienāda kā pret kadetiēm sievietēm, tā vīriešiem. Ja runā par kaut kādu interesi, aizraušanos mācību laikā pretējo dzimumu starpā, tad jāsaka godīgi, slodze bija tik liela, ka vienīgais, ko tu vēlies, ir pagulēt, un ne pie kā cita domas īpaši nekavējas. Vestpointā ir regulāras sacensības un pārbaudījumi gan fiziskajos normatīvos, gan teorētiskajās nodarbībās. Nedod Dievs, ka kadets sāks neievērot goda kodeksu un mēģinās slinkot vai melot, vai kaut kādā veidā krāpties. Tas uzreiz tiks pamanīts, un tu no šīs akadēmijas izlidosi ārā kā korķis.»

Labi trenētām, atlētiskām un motivētām Latvijas jauniešiem nevajadzētu būt problēmām ar Vestpointas akadēmijas normatīviem. «Galvenais ir izturēt psiholoģisko spriedzi, to, ka tevi visu laiku mēģina it kā salauzt. Protams, ilglaicīgā prombūtne no mājām visu padara vēl smagāku. Taču ir jāsaprot, ka šī salaušana notiek tikai tamdēļ, lai tev kļūtu skaidrs, cik daudz tu vari izturēt un ko tu spēj. Pēc

tam visi tev palīdz tikt atpakaļ pie spēkiem un turpināt iesākto,» stāsta Aleksandrs.

Lai šajos darba pilnajos gados spētu izturēt psiholoģisko spriedzi, jebkurā brīvajā laikā jāatrod nodarbošanās, kur vari sevi emocionāli izlādēt. «Man tā bija tuvciņa,» saka Aleksandrs, «savukārt Mikum [Mikus Igaunis pašreiz studē Vestpointā] tas ir bokss.» Viņš slavē Miku Igauni kā ļoti apņēmīgu un izcili sportisku kadetu, kam visos fiziskajos rādītājos ir ļoti augsti un stabili rezultāti.

«Latvijas puīšiem, kuri vēlas studēt Vestpointā, gribu teikt — ņemiet vērā, ka četrus gadus jūs tiksi fiziski mocīti: dabūsiet skriet, piepūlīties, ilgstoši būsiet noguruši un izsalkuši. Noteikti jāuzsver — jūs dabūsiet mācīties dienām un naktīm, un tāda špikošana tur vispār nepastāv. Cilvēks tur iemācās būt godīgs gan pret sevi, gan citiem, un rezultāts pēc četriem gadiem ir lielisks. Jā, ar neizgulēšanos būs pasmagi, taču arī to var iemācīties kontrolēt. Ja jūtat, ka tie ir izaicinājumi, ar kuriem spēsiet un gribēsiet tikt galā, lai

saprastu, no kādas dzelzs esat kalti, tad — tikai uz priekšu! Es tiešām to iesaku.»

Uz jautājumu, vai ir kas tāds, ko mūsu sabiedrībai būtu jāemācās no amerikāņiem, Aleksandrs atbild: «Es ļoti vēlētos, lai Latvijas bruņotie spēki pārņemtu to patriotiskās apziņas audzināšanu, kāda valda ASV armijā, vēl jo vairāk Vestpointā. Tur cilvēki, ieraugot karavīru vai virsnieku, dažkārt pat šķērso ielu, lai paspiestu šiem vīriem roku. Tas, kā amerikāņi izturas pret savu valsti, armiju, karogu un tautu ir izcils paraugs, kuram mums vajadzētu līdzināties.»

Nobeigumā Aleksandrs Naumovs vēlas pateikties Renātei Serkēvičai, kas vēl studē ASV, jo tieši viņa bija tas cilvēks, kas emocionāli visvairāk palīdzēja Aleksandram izturēt šos četrus grūtos gadus. **IB**

ASV Vestpointas militārā akadēmija

Atrašanās vieta: ASV, Ņujorkas štats

Dibināšanas gads: 1802

Bakalaura studiju programmas ilgums: 4 gadi

Studentu nosaukums: kadeti

Uzņemšanas apjoms: katru gadu ap 1400 kadetu

Beidzēju skaits: katru gadu ap 1000 kadetu

Studiju maksa Latvijas pilsonim: apmaksā LR NBS un ASV

Absolventa militārā pakāpe: leitnants

Kadeta goda kodeksā teikts:

«Kadeti nevis negul, bet gan nemelo, nekrāpjas un nezog, necieš tādus, kas tā dara.»

NATO apmāca Baltijas valstu gaisa atbalsta

«Baltic Region Training Event VI» (BRTE VI) bija kopīgs vingrinājums visu trīs Baltijas valstu karavīriem, kuru atbalstīja arī NATO dalībvalstu gaisa spēki.

Ādažu bāzē un poligonā no 20. līdz 22. jūlijam notika gaisa atbalsta kontrolieru apmācība, kuru veica NATO un ASV Eiropas gaisa spēku Gaisa un sauszemes operāciju skolas personāls.

Latvijas bruņotie spēki nodrošināja poligonu un telpas, savukārt sabiedrotie no NATO deva apmācībai nepieciešamās lidmašīnas un ekipējumu.

Divu dienu praktiskajā vingrinājumā piedalījās Polijas iznīcinātāji F-16 «Fighting Falcon» no Gaisa spēku bāzes Kšesinā, bet Lietuva tajā iesaistīja reaktīvās lidmašīnas L-39 «Albatros» no aviācijas bāzes Šauļos. Šī ir pirmā reize, kad Ādažu poligonā karavīru apmācībām tiek iesaistīti reaktīvie iznīcinātāji. Ceļā uz Latviju Polijas iznīcinātāju piloti gaisā veica lidmašīnu uzpildīšanu no ASV degvielas uzpildes lidmašīnas KC-135 «Stratotanker», kas bāzējās Lielbritānijas Karalisko gaisa spēku bāzē Mildenholā. Nonākot virs Ādažu poligona, iznīcinātāji sniedza gaisa atbalstu tajā izvietotajām vienībām. Ar šo brīdi gaisa atbalsta kontrolieru uzdevums bija kontaktēties ar NATO gaisa vadības un kontroles centru un civilajām gaisa kontroles amatpersonām Latvijā un Lietuvā, lai lidmašīnas nonāktu vietā, kur tās ir vajadzīgas. Treniņus kontrolēja Apvienotais gaisa operāciju centrs Ūdemā Vācijā.

2008. gadā, gatavojot pirmo Operacionālās sadarbības padomnieku grupu dienestam Afganistānā, Latvijas bruņoto spēku rīcībā pirmo reizi bija gaisa atbalsta kontrolieri, bet turpmākajos gados to skaits tika pastāvīgi palielināts. Latvijas gaisa atbalsta programma tiek realizēta ar ASV Mičiganas Nacionālās gvardes un ASV vēstniecības Aizsardzības sadarbības biroja atbalstu. Sākot ar 2009. gadu, Latvijas gaisa atbalsta kontrolieri aktīvi atbalsta Polijas Bruņotos spēkus, kas gaisa atbalsta programmas attīstīšanu sāka 2007. gadā.

«Baltic Region Training Event VI» bija kārtējais apmācību vingrinājums, kurus Gaisa spēku pavēlniecības štābs Ramšteinā sāka jau 2008. gada nogalē, lai vēlreiz apliecinātu NATO saistības un solidaritāti attiecībā uz Baltijas valstīm un viestu skaidrību par reģiona drošību. BRTE VI demonstrēja sabiedroto savstarpējo atbalstu un palīdzēja pilnveidot gaisa un sauszemes operāciju spēju savstarpējo integrāciju. Tikai tad, kad Baltijas valstu gaisa atbalsta kontrolieri būs pilnīgi sagatavoti, viņi dosies uz Afganistānu, kur gaisa un sauszemes operāciju spēju savstarpējā integrācija ir ļoti svarīga.

Sagatavojis Dāvis Stalts sadarbībā ar Aizsardzības ministrijas MPAD departamentu. Foto — Normunds Mežiņš.

1

kontrolierus

3

4

1. LR aizsardzības ministrs Imants Lieģis un NBS komandieris ģenerālmajors Raimonds Graube neilgi pirms vingrinājuma sākuma.

2. Polijas Gaisa spēku F-16 «Fighting Falcon» iznīcinātājs. Šāda tipa iznīcinātāji deviņdesmitajos gados bija vieni no populārākajiem ASV Gaisa spēkos. Tagad šāda tipa iznīcinātāji sastopami 25 pasaules valstīs.

3. Lietuvas Gaisa spēku reaktīvā lidmašīna L-39 «Albatros». Tādas joprojām atrodas vairāk nekā 30 pasaules valstu gaisa spēku uzskaitē.

4. Baltijas valstu bruņoto spēku gaisa atbalsta kontrolieru apmācībā tika iesaistītas ne tikai sabiedroto lidmašīnas, bet arī nākamā Latvijas kontingenta Afganistānā Mobilā novērošanas vienība.

Ložmetējnieks

Dāvis Stalts

Foto — no G. Kairiša personiskā arhīva un interneta vietnēm.

Iztēlosimies kaujas skatu neapdzīvotā apvidū... Karavīri šauj uz pretinieku slēpņiem pie klintīm vai kalnos. Grūti noteikt mērķi, jo uzbrukums notiek no nepārredzamas vietas. Kājnieki ar strēlnieku ieročiem atrodas dabiskā vai mākslīgā aizsegā un taktiski mēģina mainīt dislokācijas vietu. Pa nosacītu ceļu brauc HUMMER tipa apvidus mašīna, uz kuras jumta uguns pozīciju ieņēmis ložmetējnieks. Tiek raidītas garākas ložu kārtas virzienā, no kura nāk ienaidnieka uzbrukums.

Tieši šāda aina man zīmējas acu priekšā, kad jārūnā par konkrēto karavīra specialitāti. Gan mākslas filmās, gan dokumentālo filmu kadros ir daudz apliecināta ložmetējnieku popularitāte un nozīmīgums mūsdienu sauszemes spēku operācijās. Arī latviešu karavīriem — ložmetējniekiem — starptautiskajā misijā Afganistānā ik pa laikam nākas atvērt tālību neamiernieku uzbrukumus. Skats uz šādiem ložmetējniekiem no malas ir visai neomulīgs, iedomājoties, cik viņi dažkārt ir labi mērķi pretinieku snaipeiem. Starp citu, ložmetējnieki tiek uzskatīti par trešo svarīgāko snaipeņu iznīcināmo dzīvo objektu.

Uz sarunu aicināju NBS Sauszemes spēku Kājnieku brigādes 2. kājnieku bataljona 2. kājnieku rotas kareivi **ložmetējnieku Gati Kairišu**.

— Kā jūs definētu vārdu «ložmetējnieks»?

— Ložmetējnieks ir viens no apakšvienības balstiem un acīm, kas nepieciešamības gadījumā sniedz uguns atbalstu pārējiem vienības karavīriem, lai tie varētu nedaudz brīvāk pārvietoties uz attiecīgajām pozīcijām, kamēr komandieris izstrādā turpmāko rīcības plānu.

— Kā jūs nonācāt pie šādas karavīra specialitātes izvēles? Un kāds ir ceļš līdz tai Latvijas bruņotajos spēkos?

— Nacionālajos bruņotajos spēkos esmu salīdzinoši ļoti jauns karavīrs un pie ložmetēja, tiku nodienējot kājnieku rotā kādus četrus mēnešus. Mūsu rotai bija jāgatavojas starptautiskajai misijai, tāpēc dažādās apmācībās tika noskaidrots, ko mēs protam un spējam izdarīt. Man piedāvāja, vai es nevelos apgūt padziļinātas zināšanas par ložmetēju. Nolēmu, ka ir vērts pamēģināt, kā tas ir, un ar laiku tas man pat ļoti iepatikās.

— Kādas prasības ir noteiktas, kuras ložmetējniekam jāspēj izpildīt atšķirībā no citu specialitāšu karavīriem?

— Ložmetējniekam ir jābūt fiziski un morāli izturīgam, jo ložmetējs nav pats vieglākais un ērtākais ierocis, papildus vēl jānes līdzī munīcija. Ja sanāk kāda

Uzziņai: ložmetējs ir uz balsta liekams automātisks strēlnieku ierocis, montējama vai pārnēsājama tipa, kas paredzēts pretinieka dzīvā spēka iznīcināšanai un ugunspozīciju apšaudei ar ložu uguni ātrā secībā (parasti vairāki simti šāvīnu minūtē). Patronas tiek piegādātas no lentes vai aptveres (magazīnas).

Par ložmetēja idejas au-

saskarsme ar pretinieku [starptautiskajās operācijās mūsu karavīri šādas situācijas dēvē par kontaktiem], tad ložmetējniekam ātri jāspēj pieņemt atbildīgu un svarīgu lēmumu, lai varētu palīdzēt savai apakšvienībai izkļūt no draudošajām briesmām.

— Ja mēs iedalītu vienības karavīrus svarīguma pakāpēs, kurā vietā jūs ierīdotu ložmetējnieku? Vai viegli ir pārkvalificēties par to, ja esi kādas citas specialitātes pārstāvis?

Ložmetējnieks Gatis Kairišs starptautiskajā misijā Afganistānā.

— Pēc svarīguma pakāpes noteikti pirmais ir nodaļas komandieris, tad grupas komandieris, kurš ir pieredzējis karavīrs un spēj palīdzēt ar savām zināšanām dažādās situācijās. Tālāk varētu būt ložmetējnieks, jo viņam ir jaudīgākais ierocis nodaļā, ar kura palīdzību iespējams kaut vai nedaudz apstādināt pretinieku, kamēr komandieris izlemj tālākās darbības attiecīgajā situācijā. Pār kvalificēties par ložmetējnieku nevar jādzētu būt īpašām grūtībām, jo katram karavīram ir jāpārzina visi vienībā esošie ieroči, lai nepieciešamības gadījumā tos mācētu lietot. Turklāt, jo vairāk darbojas ar ieroci un izmanto to, jo ātrāk apgūst nepieciešamās prasmes.

— Kādi būtu ložmetējnieka pamatuzdevumi, pildot savus pienākumus? Cik saprotu, šie uzdevumi visās armijās ir

daudz maz vienādi. Droši vien arī kā ložmetējnieks jūs esat piedalījies kādā no starptautiskajām operācijām?

— Šie pienākumi lielos vilcienos ir vienādi visās pasaules armijās. Ložmetējnieka pamatuzdevums ir pildīt komandiera rīkojumus un pavēles. Esot kādā uzdevumā, ir jānovēro un jāfiksē viss neparastais un dīvainais, kas konkrētajai vietai nav raksturīgs, un, protams, jāraida blīva uguns pretinieku virzienā, lai vienība spētu pilnvērtīgi paveikt tai doto uzdevumu.

Kā ložmetējnieks esmu piedalījies vienā misijā Afganistānā. Tā bija ļoti noderīga pieredze, kas noteikti uzlaboja un paplašināja manas zināšanas. Misija ir tā vieta, kur dotais uzdevums ir jāizpilda, cik vien labi iespējams, ar pilnu atdevi, jo katra kļūda var maksāt dzīvību. ☒

No vēstures

No latviešu leģionāriem dzirdēts daudz stāstu par slavenajām kaujām pie Mores, Kurzemes cietoksnī Otrā pasaules kara laikā. Kaujās, kad sarkanarmiešu pārspēks nācis virsū kā melns moskītu mākonis, tas ticis pļauts kārtām. Galvenie bijuši ložmetējnieki jeb vīri ar «kaulu zāģiem»*. Mores pļavas pielīkušas asinīm un pieskānējušas ar nāvīgi ievainoto kliegzieni. Leģionāri atceras, ka bieži vien vislielākās problēmas sagādājis tieši milzīgais pretinieka dzīvais pārspēks, kas līcis «kaulu zāģiem» pārkarst un nereti iziet no ierindas.

*MG-42 (Universal-Maschinengewehr Modell 42) bija Vācijas Otrā pasaules kara laika ložmetējs. Vācu karavīri to dēvēja arī par «kaulu zāģi», «Hitlera zāģi» un «dziedošo zāģi» (tā uguns temps bija tik liels, ka nebija izšķirams atsevišķu šāvieni troksnis), savukārt sabiedroto karavīri, galvenokārt briti, — par «špandavu» (daļa šo ložmetēju tika ražoti Španāvā). MG-42 uzskatāms par vienu no labākajiem Otrā pasaules kara ložmetējiem, un dažkārt tas tiek dēvēts pat par vienu no visu laiku labākajiem kājnieku ložmetējiem.

Kur un kā var apgūt ložmetējnieka specialitāti?

- Jātiek rekrutētāms Latvijas Nacionālajos bruņotajos spēkos un jāiziet karavīra apmācība.
- Pēc karavīra apmācības jātiek piekomandētam kādam no Sauszemes spēku Kājnieku brigādes bataljoniem, Zemessardzei vai Speciālo uzdevumu vienībai.
- Jāizrāda iniciatīva vēlmē kļūt par ložmetējnieku, un, ja karavīrs atbilst ložmetējnieka kritērijiem, šāda iespēja tiks piedāvāta.
- Jābeidz ložmetējnieka kursi NBS Kājnieku skolā, vēlāk zināšanas papildinot taktiskajās mācībās un speciālajosursos.

Ložmetējnieka un ložmetējnieka palīga pamatapmācības kurss

Kursa mērķis. Sniegt zināšanas un pilnveidot iemaņas, kas nepieciešamas darbā ar vieglo ložmetēju, veicot ložmetējnieka un ložmetējnieka palīga pienākumus individuāli vai apkalpes sastāvā.

Kursa mācību priekšmeti:

- Drošības noteikumi,
- Darbība ar ieročiem,
- Praktiskā šaušana,
- Vadība un administrācija.

Iestāšanās nosacījumi

- LR NBS karavīri, kuri veic vai tiek plānoti ložmetējnieka vai ložmetējnieka palīga amatam.
- Sekmīgi apgūta kājnieku vada kareivja pamatapmācības kursa programma.

Kurss ilgst 9 dienas.

Kurss notiek Kājnieku skolā Ādažu (Strautiņu) poligonā.

Kursantiem, kuri sekmīgi nokārtojuši visus pārbaudījumus, tiek izsniegta kursa beigšanas apliecība, atestācijas lapa un piešķirta ieroča lietošanas kvalifikācija «Kājnieku vada ložmetējnieks, ložmetējnieka palīgs».

Sliktā ziņa. Kā uzzinājām no dažiem karavīriem, ložmetējniekiem, Latvijas armijā pašreiz lielākās grūtības sagādā nepietiekamais kaujas munīcijas daudzums mācību laikā, kurš būtu izmantojams šīs kvalifikācijas karavīru apmācībai.

Kā izsakās paši karavīri, ja mācību laikā nav vairs iespējas tik daudz izmantot kaujas munīciju, uzreiz samazinās iespēja pilnveidot prasmes pareizi rīkoties dažādās ārkārtas situācijās. Piemēram, var rasties sarežģījumi, intensīvi šaujot, un, ja tādas kļūmes nebūs piedzīvotas mācību laikā, tad reālā kaujas situācijā tās var nopietni apdraudēt kaujas uzdevuma izpildi.

«Košņicas ciems — moldāvu pozīcijas, 1992. gada marts. Lija lietus, bija daudz dubļu. Īpašu kauju nebija — spontāni šāvienu gaisā gan no vienas, gan otras puses. Kā muļķi visi tur tupēja ierakumos, tas nebija karš. Lūk, viens sauca: «Saša, Vasja, nešaujiet! Mēs tūlīt jums viņu atnesīsim!» Izdzēra, tad šāva. Bet iepriekš brīdināja — ārā nelieniet, šausim!»

Košņicas ciems, kur norisinājās visnopietnākās sadursmes.

Atis Klimovičs

Foto — Tudors Jovu.

Tudors Jovu.

Moldāvu fotogrāfs Tudors Jovu deviņdesmito gadu sākumā bija aģentūras «Reuters» darbinieks. Tolaik, tāpat kā Latvijā, arī Moldova izlauzās no okupācijas žņaugiem Padomju Savienībā un ieguva neatkarību. Tiesa gan, moldāviem tas bija ievērojami grūtāk, jo par savu izvēli nācās samaksāt ar bruņoto konfliktu Piedņestrā. Tas bija Maskavas inspirēts konflikts, ar kuru tika destabilizēta situācija reģionā un ievērojami apgrūtināta jaunās neatkarīgās Moldovas valsts attīstība.

Par karu to īsti negribētos saukt, vismaz tā nākas secināt pēc Tudora stāstiem. Karadarbības vešana, tāpat kā teatrāli bravūrīgo kazaku uzvedība un formas neatstāj nopietnas karošanas iespaidu, lai gan abas puses lietoja dažādus ieročus, un, protams, bija arī kritušie. «Reuters» fotogrāfa statuss deva Tudoram iespējas atrasties viskarstākajos punktos, kas daudziem pat pazīstamiem vietējiem žurnālistiem nebija pa spēkam. Fotogrāfam strādāt labprāt palīdzēja gan konfliktā iesaistītā moldāvu puse, gan arī pārsvarā krieviski runājošie Piedņestras separatisti, kas labi apzinājās starptautiskas publicitātes nozīmību. Tudors dokumentēja notikumus, un šī atrašanās kara laukā deva viņam unikālas iespējas analizēt visu, kas tur norisinājās pēc lēmumu pieņemšanas politiķu kabinetos. Toreiz, stāsta Tudors, viņš esot bijis patriotiski noskaņots, ticējis jaunajai valstij. Taču tagad, nepilnus divdesmit gadus vēlāk, man šķiet, 63 gadus vecais fotogrāfs ir ievērojami

«Saša, Vasja, nešaujiet! Tūlīt atnesīsim viņu!»

mainījies. Ir zudusi ticība pozitīvām pārmaiņām Moldovā, kas uzskatāma par nabadzīgāko valsti Eiropā. Tudors ir arī pārliecināts, ka Piedņestru Moldovai nekad neatgūt, jo tam nekad nepiekritīšot Maskava.

Viņa fotogrāfijas par karu ir paties, godīgs fotoreportiera veikums, kas sniedz plašu ieskatu neilgajā un jau sen aizmirstajā 1992. gada bruņotajā Piedņestras konfliktā. **LB**

«Kišiņevas centrā jau 1991. gadā norisinājās daudz vārdu cīņu starp moldāviem un krieviski runājošajiem, kas bija pārliecināti, ka viņi mūs ir atbrīvojuši. Pa kreisi šajā fotogrāfijā redzams moldāvs, pa labi — atvaļināts padomju virsnieks. Viņi strīdas par moldāvu vēlmi atjaunot latīņu alfabētu. Mūs toreiz biedēja, ka būs milzu grūtības šajā pāriešanā uz latīņu burtiem. Neviens tolaik nedomāja, ka būs tāds konflikts. Maskava toreiz bija paredzējusi sadalīt Moldovu trijās vai pat četrās republikās, un šādi draudi tika izteikti mūsu delegācijai, kas brauca uz Krieviju. Jau 1991. gada decembrī tika lietoti ieroči, lai gan atklāts bruņotais konflikts sākās 1992. gada 2. martā, bet jau jūlijā beigās tas tika apturēts,» stāsta Tudors Jovu.

«Kazaku grupa kazarmās Dubosaru pilsētā. Daudzi atbrauca ar visām ģimenēm, jo viņiem šeit tika apsolīta zeme. Moldāvu puse zaudēja informatīvo karu. Pretinieki man palīdzēja daudz vairāk — vienmēr deva apsardzi un mašīnu, varēju braukt, kurp vien vēlējos.»

«Šis vīrs ir no Čabanovkas moldāvu ciema pašaisardzības vienības. Tādas bija izveidotas visos pierobežas ciemos, lai pasargātos no dažādiem marodieru uzbrukumiem.»

Pirmie upuri — 1991. gada 13. decembrī kritušie moldāvu policisti pēc uzbrukuma policijas iecirknim Dubosaros.

«1992. gada jūlija beigās Moldovas valdība pieņēma lēmumu pārtraukt kaujas darbības un izvest bruņutehniku 10 līdz 15 kilometru attālumā no kara zonas.»

«Ar metāla plāksnēm noseģts kamazs pārtapa par bruņumašīnu — kazaki bija ļoti apmierināti ar savu veikumu.»

Liene Ulbina,

Jūras spēku Flotiles Krasta apsardzes dienesta sabiedrisko attiecību virsniece.

Foto — RJC un no JSF KAD arhīva.

Kopīgā Eiropas Savienības dalībvalstu Jūras drošības tīkla (SafeSea-Net — SSN) sistēma veidota, lai Eiropas valstis pilnībā spētu kontrolēt kuģu satiksmi savos ūdeņos, tādējādi kontrolējot gan kuģošanas drošību, gan vides un ostu aizsardzību. Līdz ar sistēmas efektīvu darbību, katras valsts atbildīgie dienesti saņem tos interesējošo informāciju par katru kuģi, kas tuvojas un gatavojas ienākt ikvienas ES dalībvalsts ūdeņos.

Latvijā SSN sistēmas ieviešana uzsākta 2007. gadā, un tās ieviešanā piedalījies Satiksmes ministrija sadarbībā ar Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku Flotiles Krasta apsardzes dienesta (JSF KAD) Jūras meklēšanas un glābšanas koordinācijas centru (MRCC) un Latvijas Jūras administrāciju.

Ikdienā Krasta apsardzes dienests atbilstoši Eiropas Komisijas SSN sistēmas darbību reglamentējošo Eiropas Savienības normatīvo aktu prasībām uztur infrastruktūru, kas nodrošina datu pārsūtīšanu,

Droša kuģošana — garants vides aizsardzībai un cilvēku dzīvībai

saņemšanu un apmaiņu starp nacionālo SSN sistēmu un EK SSN sistēmu. Pārējie sistēmas lietotāji — Valsts robežsardze, VID Muitas pārvalde, Latvijas Jūras administrācija, par jūras vides drošību atbildīgās institūcijas, policija, ostas un citas institūcijas — saņem to informācijas daļu, kas tieši attiecas uz konkrētās iestādes pārziņā esošajiem jautājumiem.

Līdz ar nacionālā SSN ieviešanu Krasta apsardzes dienesta virsnieki tiek augstu vērtēti arī citviet Eiropā, SSN sistēmas

dalībvalstīm prezentējot Latviju kā augsti attīstītu valsti kuģošanas drošības jomā.

Nākamā gada sākumā paredzēts audits, ko veiks Eiropas Jūras drošības aģentūra (EMSA), lai pārbaudītu 2002/59/EK direktīvas «Par Kopienas kuģu satiksmes uzraudzības un informācijas sistēmas izveidi» ieviešanu Latvijas likumdošanā un tās darbību praksē. Šobrīd Jūras spēku Flotiles Krasta apsardzes dienests strādā pie šīs direktīvas prasību ieviešanas nacionālajā vidē.

Tā kā Baltijas jūra ir ekoloģiski viegli ievainojama, jo tajā notiek minimāla ūdens apmaiņa, tai ir viegli aizaugt un veidoties sastāvjušiem ūdeņiem, tādēļ, gādājot par kuģošanas drošību jūrā, būtiski ir apzināt bīstamo kravu pārvadājumus, lai novērstu iespējamus draudus jūrai. Līdz ar to pastiprinātu uzmanību JSF Krasta apsardzes dienests pievērš vienkorpusa tankkuģiem, jo kuģa tilpnes ar naftas produktiem no ūdens virsmas šķir neliela metāla kārta. Līdzīgi arī informācijas pieejamība par cilvēku skaitu uz kuģa atvieglo Jūras meklēšanas un glābšanas koordinācijas centra darbu, jo, notiekot negadījumam, ir iespējama efektīvāka cilvēku meklēšana un glābšana jūrā. Latvijas ostās mēneša laikā ienāk aptuveni 600 kuģu, līdz ar to Krasta apsardzes dienesta Starptautisko ostu un kuģu kodeksa (ISPS) virsniekiem jāapstrādā liels datu apjoms, pārbaudot kuģu atbilstību attiecīgajiem normatīviem.

Tā kā saskaņā ar MK noteikumiem Krasta apsardzes dienests palīdz risināt kuģu kapteiņu, aģentu un kuģu īpašnieku problēmas saistībā ar kuģu ienākšanu un izešanu no ostas, pēc vairākām veiksmīgām darba grupu sanāksmēm tika pieņemts lēmums par informācijas elektronisku apmaiņu SSN sistēmā. Līdz ar to patlaban JSF Krasta apsardzes dienests sadarībā ar Latvijas Jūras administrāciju strādā, lai Latvijas likumdošanā un praksē ieviestu jauno elektronisko ziņošanu, ko paredz MK projekts «Noteikumi par formalitātēm, kas saistītas ar kuģu ienākšanu ostā un izešanu no tās». Tātad turpmāk būs iespēja ziņojumus par kuģu ienākšanu ostā attiecīgajai iestādei iesniegt divējādi: gan dokumentu veidā kā līdz šim, gan

elektroniski ziņojot «SafeSeaNet» sistēmā (no 2011. gada 1. janvāra).

Līdz ar teicamo sadarbību starp JSF Krasta apsardzes dienestu un Eiropas Jūras drošības aģentūras atbalsta dienestu katru mēnesi tiek saņemti ziņojumi, kuros KAD ISPS virsnieki var redzēt un novērtēt savas kļūdas, lai apzinātu tos darbības laukus, kur jāpilnveido kuģošanas drošība.

Ieviešot jauno elektronisko ziņošanu SSN sistēmā par kuģu ienākšanu ostā, jaunie noteikumi, proti, 2009. gada 23. aprīļa 2009/16/EK direktīva «Par ostas valsts kontroli», paredz, ka augsta riska kuģiem, pasažieru kuģiem, beramkravu kuģiem, naftas tankkuģiem, gāzes tankkuģiem un gāzvedējiem, kuru ekspluatācijas ilgums ir lielāks par 12 gadiem, būs jāziņo par savu ienākšanu ostā 72 stundas iepriekš. Jauno noteikumu ieviešana, t. i., ziņošana «SafeSeaNet» sistēmā par minētajiem kuģiem, paredzamajā kārtībā būs obligāta. Par visu citu veidu kuģu ienākšanu ostā jāziņo kā līdz šim — 24 stundas pirms ienākšanas ostā, arī to aktuālais pietauvošanās un attauvošanās laiks.

Kuģiem, kas no 2011. gada 1. janvāra neievēros jaunus noteikumus un nesniegs ziņojumus atbilstoši Ministru kabineta prasībām, tiks piemērots naudas sods un saskaņā ar Starptautiskās jūrniecības organizācijas (IMO) rezolūciju atbilstoši starptautiskajām konvencijām tiks veikta pastiprināta kuģa pārbaude. Līdz šim no ostā ienākošajiem kuģiem bija jāpārbauda 25% kuģu atbilstība prasībām. Kritēriji pārbaudei: līdzšinējā kuģa vēsture (laiks kopš iepriekšējās pārbaudes, tajā atklātie trūkumi, kuģa aizturēšana u. c.) un citi kuģa parametri (vecums, tips, karogs u. c.). Līdz ar jaunā pārbaudu režīma ieviešanu reģionā ienākošie kuģi tiks inspicēti atbilstoši riska pakāpei: augsta riska kuģus pārbaudīs reizi pusgadā, standarta riska — reizi gadā, bet zema riska kuģus — reizi divos gados.

Katras Eiropas Savienības dalībvalsts pienākums ir saskaņā ar 2002/59/EK direktīvas prasībām ievērot kuģošanas informācijas ziņošanas kārtību. Eiropas Savienības rūpes par kuģošanas drošību, vides un ostu aizsardzību rosina sekmīgi attīstīt nacionālo SSN sistēmu. **IS**

Rīga SSN - Mozilla Firefox

File Edit View History Bookmarks Tools Help

Address bar: safeseanet.lv https://www.safeseanet.lv/sp.php?sp_menu=current

Navigation bar: Most Visited, Getting Started, Latest Headlines, Intra, User logged out..., Usage Statistics for ..., Pasākumi

Open tabs: Kārtība, kādā nodrošināma Automātik..., Kārtība, kādā nodrošināma sakaru tīkl..., LIKUMI.LV, http://www.mrccl.lv/

Page title: Rīga SSN

Navigation menu: SSN Notifications, ISPS, Visits, AIS, ShipOnline - forms, Admin, SSN EU, EU LRIT DC, EU LRIT DB, LRIT info

Logo: LATVIAN COAST GUARD SERVICE

Current notifications: Monitor, Search engine, Search config, Search modules, Users, Roles, XsdTree, Add XML

Current notifications table:

Ship:	Sender:	Send date from:	Send date to:	Persons on board:	Next port:	Previous port:	OK	CANCEL
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Set filter	Reset filter
Sender:	Send date:	Ship Information:	SSN Notifications:	Reports:	Send all:	Cancel all:		
ERLANDA	2010-08-13 11:35:51	MMSINumber: 377426000 IMONumber: 8922280 CallSign: J882770 First port: Liepāja (LVLPX) Voyage: Incoming	PORT revised by 1 authorities (s) Sent Re Send SECURITY revised by 1 authorities (s) Accepted	Details	Send all	Cancel all		
ALHOLMEN	2010-08-13 11:02:10	MMSINumber: 230992000 IMONumber: 8309921 CallSign: OJMZ First port: Salacgrīva (LVYSAL) Voyage: Incoming	PORT revised by 1 authorities (s) Sent Re Send SECURITY revised by 1 authorities (s) Accepted	Details	Send all	Cancel all		
JONGLEUR	2010-08-13 10:33:22	MMSINumber: 376481000 IMONumber: 9001825 CallSign: J883693 First port: Liepāja (LVLPX) Voyage: Incoming	PORT revised by 1 authorities (s) Sent Re Send SECURITY revised by 1 authorities (s) Accepted	Details	Send all	Cancel all		

Preterorisma preventīvo pasākumu sistēma Latvijā (2)

Sākums žurnāla jūnija numurā.

Iepriekšējā numurā tika aplūkota daļa no preterorisma preventīvo pasākumu jomām — apstiprināšanas informācijas iegūšana, ārzemnieku iecelšanas un uzturēšanās kontrole, robežuzraudzība un robežpārbaude, kā arī valsts augstāko amatpersonu drošība.

Šajā numurā — par kritiskās infrastruktūras aizsardzības pasākumiem, īpašu uzmanību pievēršot civilās aviācijas, kuģu un ostu, kā arī dzelzceļa transporta drošības kontrolei.

Kritiskās infrastruktūras objektu drošība

Kritiskās infrastruktūras objekti ir nacionālajai drošībai svarīgi objekti, kuru iznīcināšana vai funkciju samazināšana būtiski apdraud vai apgrūtina valsts pārvaldīšanu, aizsardzību un nopietni apdraud sabiedrības drošību. To, kuri objekti ir uzskatāmi par kritiskās infrastruktūras objektiem, reizi gadā nosaka Ministru kabinets — iekļaujot šos objektus īpašā, slepenā sarakstā. Tālāk šajā sarakstā iekļauto objektu drošības kontroli normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā īsteno trīs valsts drošības iestādes — Drošības policija, Satversmes aizsardzības birojs un

drošību un aizsardzību, darbinieku, apmeklētāju un autotransporta iekļūšanas kontroles sistēmu, videonovērošanas sistēmu utt.

Paaugstinoties draudiem, tiek pastiprināti arī drošības pasākumi — kritiskās infrastruktūras objektu apsardze pievērš pastiprinātu uzmanību objektu ārējā perimetra kontrolei, aizdomīgu personu aktivitātēm objektu tiešā tuvumā, bez uzraudzības atstātiem, aizdomīgiem priekšmetiem, tiek palielināta objektu apgaitas intensitāte, pastiprināti cilvēku iekļūšanas objektos kontroles pasākumi utt.

Tālāk — par apdraudētākajiem kritiskās infrastruktūras objektu sektoriem.

Civilās aviācijas drošība

Sarptautiskā terorisma tendences liecina, ka civilās aviācijas objekti ir viens no apdraudētākajiem objektu sektoriem, tādēļ tas uzskatāms par vienu no preterorisma pasākumu prioritātēm un tam tiek pievērsta pastiprināta uzmanība. Nepieciešams paskaidrot, ka «civilās aviācijas objekti» nav tikai lidmašīnas, — tās ir arī lidostas, gaisa satiksmes vadības centri, aviācijas radari u.c.

Civilās aviācijas drošības pasākumu kompleksa būtiska sastāvdaļa ir pasažieru, to ceļošanas dokumentu un bagāžas

pārbaudes. Tas nepieciešams, lai nodrošinātos pret aizliegtu priekšmetu ieviešanu lidostas ierobežotās piekļuves zonās un lidmašīnās. Pasažieru pārbaudes tiek veiktas ar metāldetektoru, kā arī izvēles veidā — fiziski pārmeklējot ar rokām. Rokas bagāžu pārbauda ar rentgena ierīci vai izmantojot speciāli apmācītus suņus, kā arī fiziski pārmeklējot, ja nepieciešams precīzi identificēt aizdomīgu priekšmetu. Atsevišķi tiek pārbaudītas arī kravas un pasta sūtījumi.

Civilās aviācijas drošības pasākumu kompleksa ietvaros tiek pievērsta uzmanība ne tikai pasažieru drošības kontrolei, bet arī pašu lidostu fiziskās drošības pasākumiem. Lidostas ar patrulēšanu un videonovērošanu tiek nodrošinātas pret nesankcionētu iekļūšanu ierobežotās piekļuves zonās. Tāpat notiek transporta līdzekļu kustības un stāvēšanas noteikumu ieviešanas kontrole lidostas terminālū un citu objektu tuvumā.

Lai novērstu nepiederošu personu iekļūšanu lidostu kontrolējamās teritorijās, tajās tiek nodrošināts caurlaižu režīms personu un transportlīdzekļu kontrolei, kā arī personu un viņu līdzī nesto mantu drošības pārbaudei pirms iekļūšanas ierobežotās piekļuves kritiskajās daļās. Sevišķa vērība tiek pievērsta publikai pieejamo termināļa zonu uzraudzībai, ieskaitot patrulēšanu un periodisku brīdinājumu ziņošanu audiotranslācijā par aviācijas drošības pasākumu ieviešanas nepieciešamību.

Civilās aviācijas drošības nodrošināšanā ir iesaistītas vairākas institūcijas: lidostu drošības dienesti — nodrošina lidostu fizisko drošību; Valsts policija — nodrošina sabiedrisko kārtību lidostās; Valsts robežsardze — kontrolē personu plūsmu, šķērsojot robežu; Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvalde — kontrolē preču kustību lidostās; Civilās aviācijas aģentūra — kontrolē Starptautiskās civilās aviācijas organizācijas (angļu val.: ICAO — *International Civil Aviation Organisation*) prasību ieviešanu lidostās; specifiskus drošības pasākumus vai to kontroli lidostās veic arī Drošības policija.

Kuģu, ostu un ostu iekārtu drošība

Glūži tāpat kā civilajā aviācijā, arī šajā nozarē terorisma risks tiek vērtēts ļoti augstu. Teroristiskas darbības pret pasažieru prāmjiem, ostu iekārtām, kur atrodas, piemēram, bīstamas ķīmiskas vielas, var ļoti būtiski apdraudēt sabiedrības drošību un radīt milzu zaudējumus tautsaimniecībā.

Lai nodrošinātu kuģu, ostu un ostu iekārtu drošības līmeni, kontrole notiek

saskaņā ar Starptautiskā kuģu un ostas iekārtu aizsardzības kodeksa (*ISPS (International Ship and Port Facility Security Code)*) prasībām, kas nosaka drošības pasākumus uz kuģiem Latvijas teritoriālajos ūdeņos, ostās, blakus teritorijās un teritorijās, kurām ir ietekme uz ostu darbību.

Fiziskās drošības pasākumi ietver ne tikai objektu fiziskās drošības nodrošināšanu, ko veic apsardzes komercsabiedrības, bet arī kuģu kontroles. Par kuģiem, kas plāno ienākt kādā no Latvijas ostām, tiek rūpīgi analizēta informācija — Nacionālo bruņoto spēku Flotiles Krasta apsardzes dienests saņem un apkopo informāciju par kuģa kravām, to iepriekšējo maršrutu, esošo aizsardzības līmeni utt. Īpaša uzmanība tiek veltīta tiem kuģiem, kuriem iepriekšējās ostās ir bijis paaugstināts *ISPS* kodeksa aizsardzības līmenis. Gadījumā, ja rodas pamatotas šaubas par konkrēta kuģa drošību, Krasta apsardzes dienests informāciju nodod Latvijas Jūras administrācijas Kuģu un ostu aizsardzības inspekcijai, Drošības policijai un Valsts robežsardzei.

Saskaņā ar spēkā esošo normatīvo regulējumu Drošības policija ir atbildīgā institūcija, kurai ir tiesības ieviest *ISPS* kodeksā noteikto aizsardzības līmeni Latvijas karoga kuģiem un ostu iekārtām Latvijas ostās. Piemēram, ja kuģis ar paaugstinātu drošības līmeni plāno ienākt Latvijas ostā, Drošības policija izvērtē un tās priekšnieks pieņem lēmumu — vai paaugstināt aizsardzības līmeni arī ostu iekārtā. Drošības policija var paaugstināt aizsardzības līmeni uz kuģiem vai ostu iekārtās arī gadījumos, ja tās rīcībā ir operatīva rakstura vai no ārvalstu partnerdienestiem saņemta informācija par potenciāliem apdraudējumiem. Tālāk šo lēmumu Drošības policija paziņo Krasta apsardzes dienestam, kas Latvijā pilda nacionālā koordinācijas centra funkcijas un šo lēmumu izziņo attiecīgajiem kuģiem vai ostu iekārtām.

Dzelzceļa transporta drošība

Dzelzceļa transporta infrastruktūra salīdzinoši ir daudz vieglāks mērķis terora

aktiem, jo dzelzceļa tīkli ir gandrīz katrā pilsētā visā valstī, un, ja izdotos sabojāt vairākas svarīgas dzelzceļa līnijas, tad tas varētu radīt milzīgus ekonomiskus zaudējumus un nodarīt plašus postījumus dabai. Turklāt civilās aviācijas vai ostu objektus iespējams efektīvi aizsargāt, bet dzelzceļa sliežu klājumu, kas izvietots lielā daļā valsts teritorijas, nosargāt ir neiespējami.

Lai garantētu drošību uz dzelzceļa, liela uzmanība tiek veltīta gan pasažieru dzelzceļa stacijām, gan bīstamu ķīmisku vielu kravas vilcienu peroniem. Lielākajās Latvijas stacijās, uz peroniem un vilcienos tiek nodrošināta patrulēšana, lai identificētu aizdomīgas, pamestas mantas. Videonovērošanas sistēmu monitoringa dzelzceļa staciju ēkās, to tiešā tuvumā un uz peroniem palīdz laikus identificēt aizdomīgas personas un to aktivitātes. Bīstamu dzelzceļa kravu ilgstošas uzglabāšanas vietās tiek nodrošināta patrulēšana, kā arī šādu kravu transportēšanas laikā tiek organizēta gan dzelzceļa tiltu, gan pašas kravas apsardze, lai novērstu teroristiskas darbības pret šādām kravām.

Liela nozīme ir regulārai dzelzceļa personāla instruēšanai un apmācībai par nepieciešamību pievērst pastiprinātu uzmanību bez uzraudzības atstātiem priekšmetiem dzelzceļa stacijās, vilcienos un uz peroniem, aizdomīgām personām, kuru ārējais izskats, personiskās mantas vai uzvedība varētu liecināt par vēlmi iesaistīties teroristiskās darbībās. Personālu instruē arī par ieteicamo rīcību, atrodot sprādzienbīstamu priekšmetu.

Galvenos uzdevumus dzelzceļa transporta infrastruktūras drošības nodrošināšanā pilda Valsts policijas struktūrvienības, «Latvijas dzelzceļa» Iekšējā drošības daļa, SIA «LDz apsardze» un citas apsardzes komercsabiedrības. Specifisku drošības pasākumu koordināciju vai to kontroli dzelzceļa transporta infrastruktūras objektos veic arī Drošības policija.

Turpinājums sekos.

Publikāciju sagatavojis Drošības policijas Pretterorisma centrs.

Brigādes ģenerālis (rez.) Kārlis Krēšlīņš ir Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Aizsardzības zinātniskās pētniecības centra (AZPC) vadītājs, habilitētais inženierzinātņu doktors.

Viņa zināšanas un dienesta pieredze ir būtiski argumenti, lai tie, kam rūp valsts aizsardzība, to skaitā — par valsts aizsardzību atbildīgās personas, uzklausītu viņa pausto viedokli. Tāpēc piedāvājam ģenerāļa K. Krēšlīņa atbildes uz dažiem aktuāliem jautājumiem, kas varētu būt saistoši arī citiem lasītājiem.

«A. god. Krēšlīņa kungs!

Ar interesi noklausījos radoraidījumu «Krustpunktā», kurā ņemāt dalību Jūs un politoloģe Žaneta Ozoliņa saistībā ar Eiropas armijas izveides perspektīvām. No raidījumā izskanējušajiem viedokļiem sapratu, ka Jums ir diezgan plaša informācija par šo jomu, tāpēc vēlos uzdot Jums vairākus jautājumus.

Es pats esmu jurists pēc profesijas un aktīvs zemessargs, kurš interesējas par militārajiem jautājumiem.

Ar cieņu Dainis Špeļs.»

Jautājums. Ko Jūs saprotat ar Eiropas armijas jēdzienu — kādu spēcīgu apvienotu armijas korpusu (to pašu Eiropas kaujas grupu apvienošanu) vai vienkārši Eiropas valstu armiju dziļāku kooperāciju, vai arī ko pilnīgi citu — proti, vienotu armiju 27 armiju vietā, kur katra valsts attīsta kādu specifisku nišu?

Atbilde. Es arī esmu zemessargs. Tas ir labi un pareizi, ka Latvijas iedzīvotāji un pirmām kārtām zemessargi interesējas par Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) un Eiropas Savienības (ES) bruņoto spēku vietu pasaules drošības sistēmā, attiecīgi arī par Nacionālo bruņoto spēku (NBS) un Zemessardzes (ZS) vietu valsts drošības sistēmā.

Apvienoto Nāciju Organizācijai ir problēmas ar lēmumu pieņemšanu un, galvenais, to realizāciju, jo organizācijai nav patstāvīgas militārās struktūras, kas būtu veidota miera ieviešanas un uzturēšanas operācijām. Mans pieņēmums ir, ka NATO ar laiku kļūs par ANO militāro organizāciju. Kas uz to norāda? Pirmkārt, NATO tika veidota, lai aizsargātu NATO valstu teritoriju kā pretstatījums Varšavas blokam, bet šis uzdevums tagad nav aktuāls. Otrkārt, NATO jau tagad veic operācijas ārpus NATO valstu teritorijas.

Treškārt, dalībai NATO ir pieteikušās daudzas valstis, piemēram, Austrālija un Japāna, un ir valstis, kas ir gatavas pievienoties aliansei, piemēram, Somija un Zviedrija. Turklāt šis valstis ir ņēmušas un ņem dalību NATO veiktajās miera ieviešanas un miera uzturēšanas operācijās. Ceturtkārt, tiek analizēta iespēja uzaicināt dalībai NATO, varbūt sākotnēji asociētās valsts statusā, piemēram, Krieviju. Piektkārt, versiju, ka NATO varētu būt ANO lēmumu realizējošā struktūra, izteikuši daži politiķi un militārie speciālisti plašsaziņas līdzekļos.

Es šo jautājumu daļēji skatīju savā rakstā «Kāda varētu būt mūsu nākotne?», kas publicēts žurnālā «Militārais Apskats», nr. 3/4, 2009, arī Aizsardzības ministrijas mājaslapā <http://doc.mod.gov.lv/lv/ma/2009/3/>.

Ja NATO organizācija kļūst par ANO militāro struktūru, tad dalību tajā racionālāk ir ņemt jau saliedētu BS vienību sastāvā. Piemēram, ASV piedalās ar savām SZS, GS vai JS vienībām, līdzīgi ES varētu piedalīties ar savām SZS, GS un JS vienībām. Tas nozīmētu gan sākotnēji Eiropas armiju dziļāku kooperāciju, gan vēlāk arī ko pilnīgi citu, proti, vienotu armiju 27 armiju vietā, kur katra valsts attīsta kādu specifisku nišu.

Jautājums. Vai vienotās Eiropas armijas ideja ilgtermiņā apdraud nacionālo armiju pastāvēšanu?

Atbilde. Tagad katrai valstij ir sava valsts aizsardzības politika, bet, ja padziļinās ES valstu integrācija un tiek veidoti kopējie normatīvie akti, tad loģiski būtu veidot arī kopējo aizsardzības politiku, kas būtu bāzēta uz kolektīvās aizsardzības principiem. Tas būtu līdzīgi kā ASV, kur ir štatu normatīvie akti, pat savi bruņotie formējumi nacionālās gvardes veidolā, bet ir ASV valsts normatīvie akti un BS.

Vai Latvijai tas ir vajadzīgs? Latvijai nav izvēles, jo, pirmkārt, Krievijas un Gruzijas militārais konflikts parādīja, ka nosacīti maza valsts, kura iztērēja savu BS izveidei aptuveni 10 miljardus dolāru un kuras teritorija ir kalnainā apvidū, tātad no valsts aizsardzības viedokļa tur var organizēt aizsardzību pret skaitliski pārāku pretinieku, zaudēja dažās dienās Krievijai. Secinājums — Latvija var paļauties tikai uz kolektīvo aizsardzību NATO un (vai) ES BS sastāvā.

Otrkārt, Latvijai ir profesionāli bruņotie spēki. Latvijas SZS karavīri piedalās starptautiskajās operācijās ar nacionālo

apakšvienību, kas tiek iekļauta citu valstu vienības, piemēram, Polijas vai Norvēģijas, sastāvā. Daudz problemātiskāk ir ar JS un GS karavīriem. Piemēram, karavīrs — lidotājs, kādas viņam ir iespējas dienēt un pilnveidot savas iemaņas NBS GS? Praktiski nekādas, izņemot helikoptera lidotājus.

Treškārt, racionāla resursu izmantošana, piemēram, Baltijas jūra, kur tagad atrodas daudzu Baltijas jūras valstu JS. Rodas jautājums, vai tie ir vajadzīgi tādā veidā? Vai nebūtu labāk un racionālāk izveidot, piemēram, ES Baltijas jūras JS, kuru sastāvā varētu dienēt arī Latvijas NBS JS karavīri. ES izveidotā darba grupa par aizsardzības jautājumiem izdarīja šādus secinājumus: pirmkārt, ES valstīs kopumā ir 1,5 miljoni karavīru, kas dien BS, kuri ir vecmodīgi, paredzēti pašu valsts aizsardzībai un neatbilst mūsdienu prasībām. Otrkārt, plānoto mērķu un vissarežģītāko misiju īstenošanai ir vajadzīgs tā sauktais sauszemes karaspēka Eiropas daudz nacionālais korpuss, kurā ietilptu kaujas spēki 60 000 karavīru sastāvā, bet kura tagad nav. No tā izriet arī vairāki citi secinājumi.

Diemžēl Latvijā joprojām nav skaidri formulēta valsts aizsardzības politika un tās realizācijas koncepts. Valstī vajadzētu izstrādāt valsts vai nacionālo militāro stratēģiju. Tās projektu es izstrādāju 2006. gadā un prezentēju gan NAA organizētā seminārā, gan starptautiskajā konferencē par drošības jautājumiem. Projekts izpelnījās atzinīgus vārdus gan no Saeimas Drošības komisijas priekšsēdētāja, gan bijušā aizsardzības ministra, gan NBS komandiera. Taču 2008. gadā Saeima apstiprināja tādu Valsts aizsardzības koncepciju (VAK), kas jau ar savu nosaukumu norāda, ka Latvija turpina plānot pati sevi aizsargāt. Šajā VAK nav skaidri pateikts, cik resursu tiek atvēlēts kolektīvajai aizsardzībai un cik paš aizsardzības spēju izveidei, uzturēšanai un attīstībai. Tas būtu jānosaka kaut vai procentuāli.

Gribu uzsvērt, ka bez skaidras valsts aizsardzības politikas nevar noteikt nedz NBS, nedz ZS vietu valsts drošības sistēmā. Tas neļauj izstrādāt loģiski pamatotu NBS likumu un citus normatīvus aktus aizsardzības struktūrās, formulēt šo struktūru uzdevumus un attiecīgi loģiski pamatot NBS un ZS struktūru.

Viens piemērs par Zemessardzi. Latvijai ir sava vēsturiskā pieredze, veidojot brīvprātīgo organizāciju, kas palīdzēja policijai uzturēt kārtību valstī. Tā bija Aizsargu organizācija, kurai pirmskara Latvijā bija svarīga loma valsts iekšējās stabilitātes nodrošināšanā. Pateicoties ciešai saiknei ar armiju un sabiedriskajām

organizācijām, tā ievērojami sekmēja arī sporta un kultūras attīstību valstī. Vai nevajadzētu analizēt pozitīvo šīs organizācijas pieredzi un izmantot to, organizējot ZS darbu? Šobrīd Zemessardze tiek izslēgta no cīņas pret noziedzību, pret masu nekārtībām, saistītām ar pretvalstiskām akcijām kā, piemēram, 2009. gada 13. janvāra notikumus.

Šobrīd Zemessardze ir NBS struktūra, ko saskaņā ar likumu drīkst izmantot vienīgi par palīgiem sabiedrībai dabas un cilvēku radīto katastrofu seku likvidēšanā.

Vienošānās starp Aizsardzības ministriju un Iekšlietu ministriju par ZS izmantošanu, lai palīdzētu policijai, attiecas uz ļoti šauru darbības lauku, jo esošie

likumi ievērojami ierobežo NBS izmantošanu policejisko funkciju veikšanai, tāpēc Zemessardzei, manuprāt, nevajadzētu būt NBS sastāvā.

Atbilstoši iepriekš minētajam būtu vēlams pārskatīt valsts aizsardzības politiku un no tās izrietošo gan NBS, gan ZS vietu valsts drošības sistēmā. **▣**

Zemessardzei 19. sporta spēles

No šī gada 10. līdz 11. jūlijam Salas novada Sēlpils pagasta «Zvejniekličos» norisinājās Zemessardzes 19. vasaras sporta spēles, kurās piedalījās visas Zemessardzes vienības.

Neraugoties uz lielo karstumu un X Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkiem, sporta spēlēs piedalījās 445 dalībnieki, kurus atbalstīja aptuveni 600 ģimenes locekļi un draugi. Kopumā Zemessardzes vienību karavīriem un zemessargiem bija iespēja sacensties divās individuālajās (svaru bumbu celšana, maksšķerešana) un astoņās komandu disciplīnās (vasaras biatlons, militarizētā stafete, strītbols, volejbols, veiklības stafete, dueļu šaušana, granātas mešana un orientēšanās).

Zemessardzes sporta spēlēs dalībniekiem bija līdzīgi ģimenes locekļi un līdzjutēji, tāpēc arī par viņiem tika padomāts. Virssēržante Diāna Selecka bija parūpējusies par bērnu atrakciju un vietējo amatnieku pieaicināšanu, lai veicinātu aktīvu atpūtu Zemessardzes karavīriem, zemessargiem un viņu ģimenēm. Savukārt Salas novada dome izvietoja informatīvos standus par sporta spēļu norises vietas apkārtni un tās vēsturi.

10. jūlijā Zemessardzes komandieris pulkvedis Juris Zeibārts pirms došanās uz starptautisko operāciju Afganistānā bija atbraucis uz sporta spēlēm, lai personīgi pateiktos Zemessardzes 19. sporta spēļu organizatoriem un atbalstītājiem, pasniedzot Zemessardzes atzinības rakstus. Pulkvedis Zeibārts ar svinīgu uzrunu atklāja sacensības. Atklāšanas parādē uzrunu teica arī Salas novada pašvaldības priekšsēdētāja Irēna Sprōģe.

Sporta spēļu mērķis bija ne tikai veicināt fiziskās sagatavotības un sporta attīstību Zemessardzē, bet arī stiprināt Zemessardzes vienotību.

Īpaši ir jāatzīmē Zemessardzes 56. kājnieku bataljona komandiera pulkvežleitnanta Venta Kodora un atvaļinātā majora Aivara Vucāna (bijušais Zemessardzes 56. kājnieku bataljona komandieris) ieguldījums sporta spēļu organizēšanā, jo tieši šis bataljons bija atbildīgs par veiksmīgu sacensību organizēšanu un norisi, arī par apsardzi un drošību uz ūdens spēļu laikā. Kā atzīmēja pulkvežleitnants Kodors — atbildīgās personas bija savas jomas speciālisti, kas zināšanas ieguvuši specializētās apmācībās. Lielu ieguldījumu dueļu šaušanas disciplīnas tiesāšanā sniedza arī Zemessardzes 55. kājnieku bataljons un 3. Zemessardzes novada štābs.

11. jūlijā notika Zemessardzes 19. sporta spēļu uzvarētāju svinīgā apbalvošana. Par pirmo vietu ceļojošo kausu ieguva mājinieki — Zemessardzes 56. kājnieku bataljons, otrajā vietā atstājot Zemessardzes Studentu bataljonu, bet trešajā vietā — Zemessardzes 51. kājnieku bataljonu.

Pedalīties Zemessardzes sporta spēlēs tika uzaicināti arī Igaunijas un Lietuvas pārstāvji. Lietuvas komanda atbrauca un izmēģināja savus spēkus mūsu sporta spēlēs, lai gan piedalījās tikai svaru bumbu celšanas disciplīnā. Savukārt Latvijas Zemessardzes komanda laikā no šī gada 5. līdz 6. jūlijam piedalījās Lietuvas KASP 20. sporta spēlēs Kauņā, gūstot trīs godalgotās pirmās un divas trešās vietas.

Arī finansiāli grūtos apstākļos Zemessardze nezaudē spēju organizēt tradicionālus pasākumus, sadarbojoties ar atbalstītājiem.

Par atbalstu sporta spēļu organizēšanā un norisē Zemessardze izsaka pateicību Salas novada domei, Jēkabpils domei, Sēlpils pagasta pārvaldei, Jēkabpils ugunsdzēsības un glābšanas dienesta brigādei, Valsts policijas Jēkabpils iecirknim, Rekrutēšanas un Jaunsardzes centram, NBS Štāba bataljonam, NBS Medicīnas nodrošinājuma centram, Jēkabpils sporta centram, Salas kultūras namam, orientēšanās klubam «Sēlijas mežs», VAS «Latgales ceļi» Jēkabpils filiālei, z/s «Līgotnes», SIA «Sedumi», SIA «Mikor» un Salas novada kultūras darbiniekiem un amatniekiem, kā arī visiem karavīriem un zemessargiem, kuri piedalījās sporta spēļu organizēšanā, tiesāšanā un norisē.

Kopš pagājušā gada jūlija zemessargi vairs nesaņem kompensāciju par uzdevumu izpildi, piedalīšanos mācībās un Zemessardzes organizētos pasākumos, tomēr ar prieku jāatzīmē, ka zemessargu aktivitāte joprojām ir augsta.

Sagatavojusi Zemessardzes štāba vadības grupas kaprāle Guna Freimane.

Foto — Jānis Lācis.

Jau 18 gadus sardzē par kārtību Aglonas svētkos

Diāna Selecka,
virsseržante, 2. ZSN sabiedrisko
attiecību speciāliste.
Foto — Gunārs Vilcāns.

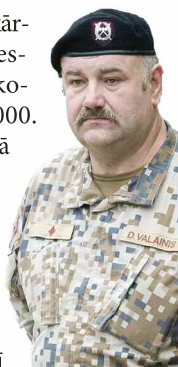
No 13. līdz 15. augustam Zemessardzes 35. nodrošinājuma bataljona 65 zemessargi un pieci karavīri tradicionāli nodrošināja sabiedrisko kārtību Vissvētākās jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas svētkos Aglonā, kas ik gadu pulcē ap simts tūkstošu apmeklētāju gan no visas Latvijas, gan citām valstīm. Kā parasti zemessargu un karavīru uzdevumos ietilpa gādāt par kārtību Sakrālajā laukumā un pie Svētavota, kā arī apsargāt helikoptera nolaišanās laukumu un izpildīt vēl citus uzdevumus.

Majors Donats Valainis stāsta, ka šogad var svinēt sava veida pilngadību dalībai Aglonas svētkos, jo sabiedrisko kārtību Aglonā viņš palīdz nodrošināt jau kopš 1992. gada:

«1992. gadā sargāju kārtību kā ārrindas zemessargs, vēlāk kā rotas komandieris, bet no 2000. līdz 2009. gadam — kā bataljona komandieris. Katru gadu mēs spējam nodrošināt sabiedrisko kārtību, sadarbojoties ar baznīcu, pašvaldību un Valsts policiju. Spējam toreiz, spējam arī tagad ar minimāliem līdzekļiem panākt labus rezultātus.

Šo gadu laikā esam sagaidījuši ļoti augstas amatpersonas — prezidentus, premjerus, bet 1993. gadā bija tas gods sagaidīt arī Romas pāvestu.

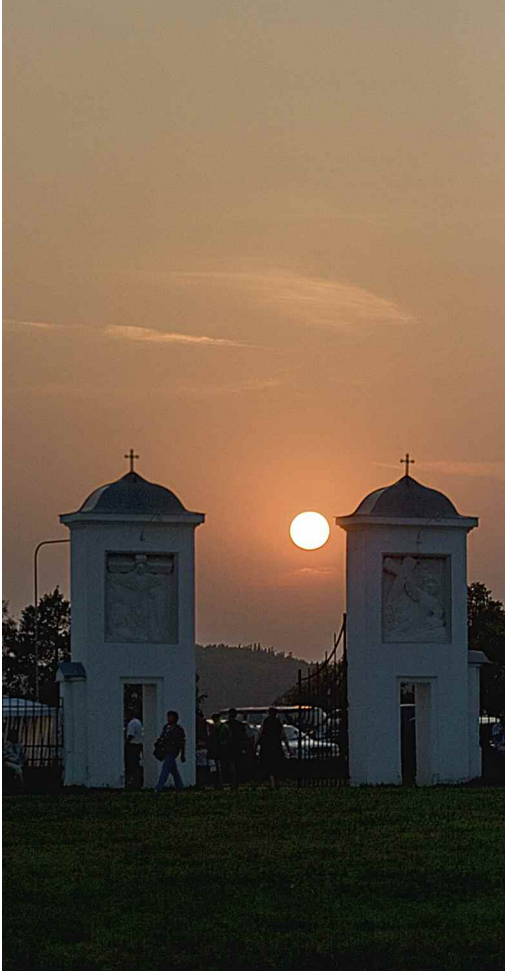
Kaut gan ļoti daudzi spēki mēģina ietekmēt svētku norisi, pateicoties zemessargu augstajai motivācijai un patriotismam, kārtība vienmēr tiek nodrošināta.

Jāatzīst, ka beidzamajos gados strādāt kļūst smagāk — iebrauc daudz vairāk transporta līdzekļu, cilvēki kļuvuši stipri bezatbildīgāki un atstāj bez uzraudzības vecos ļaudis un mazus bērnus. Viņiem tiek iedoti mobilie telefoni, domājot, ka tad jau viss būs kārtībā. Bet — ja nu tas telefons tiek nozaudēts vai baterija ir izlādējusies, vai arī cilvēks vienkārši neprot ar to rīkoties, tad viņš ir pazudis un bezpalīdzīgs. Mēs, protams, palīdzam atrast tuviniekus. Palīdzam cilvēkiem nokļūt līdz mediķiem, esam palīdzējuši dzēst ugunsgrēkus, kas mēdz izcelties Krustaceļa laikā. Smagākais mūsu darbā ir Svētavota apsardze, jo cilvēki nesaprot, ka zemessargi tur stāv, nevis lai neļautu paņemt ūdeni, bet gan lai uzturētu kārtību, jo, ja tūkstošiem cilvēku vienlaikus mēģinās piekļūt avotam, sāksies lielas nekārtības.

Esam arī strādājuši, palīdzot nojaukt vecā Sakrālā laukuma konstrukcijas un palīdzot celt jaunas. Aglonas bazilikas dekāns Andrejs Aglonietis mums uzticas un vēlas, lai tieši zemessargi nodrošina sabiedrisko kārtību Sakrālajā laukumā.

Lielākā daļa zemessargu un karavīru šajos svētkos strādā jau ilgus gadus, tāpēc mums nav ilgi jāstāsta, kas jā dara. Vairākumam šo zemessargu svētki Aglonā nav ikdienas pasākums, tie ir kas īpašs un svēts.»

Runājot par Vissvētākās jaunavas Marijas debesis uzņemšanas svētku nozīmi savā dzīvē, majors Donats Valainis saka, ka ir ļoti pateicīgs liktenim par iespēju nodrošināt kārtību Aglonā.

«Man tas ir goda apliecinājums, ka spējam ļaudīm palīdzēt tik svētā pasākumā

Zemessargi nodrošina kārtību pie bazilikas Svētavota.

un ka Kristus ciešanas nav bijušas veltīgas. Esmu pateicīgs liktenim, ka man kā Zemessardzes pārstāvim ir bijusi iespēja jau 18 gadus nodrošināt kārtību Aglonā. Manai sievai dzimšanas diena ir tieši 15. augustā, bet viņa neļauņojas, ka es neesmu mājās, bet esmu Aglonas svētkos.»

Ši raksta fotogrāfiju autors zemessargs Gunārs Vilcāns ir piedalījies sabiedriskās kārtības nodrošināšanā Aglonā 10 gadu garumā, un viņš atzīst, ka katram Latgales zemessargam Aglonā ir kas īpašs: «Vissvētākās jaunavas Marijas debesis uzņemšanas svētki Aglonā 15. augustā ir vienojošs faktors visiem kristiešiem. Zīmīgi, ka šie svētki tika svinēti, protams, citā mērogā, arī aizlieguma gados. Tagad šajā pasākumā pulcējas simtiem tūkstošu, taču ir nožēlojami, ka tas šoreiz tiek izmantots priekšvēlēšanu cīņā. Daudzās teltīs karogi ar lieliem partiju nosaukumiem un ūdens pudeles ar PLL etiķetēm atstāja politiska balagāna iespaidu.»

Zemessargs Gunārs Vilcāns.

Viens no godpilnajiem uzdevumiem, kas tiek uzticēti zemessargiem un karavīriem, ir krustu nešana Krustaceļā gājiena laikā.

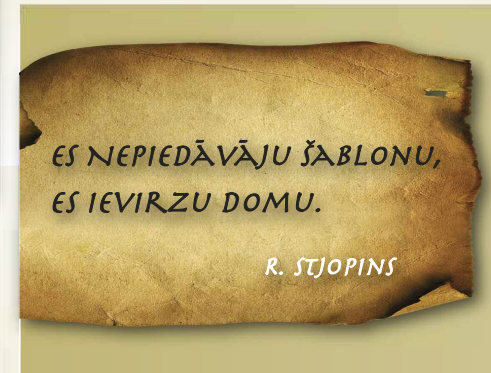

Aglonas svētkos zemessargu uzdevumos ietilpst arī autostāvvietu apsargāšana.

Karatē aizlieguma laika mācību literatūras izplatītākie varianti — autora pārarakstītas, pārzīmētas, ar rakstammasīnu drukātas vai pirktas kopētas, pārfotoģrafētas grāmatas.

attīstību Padomju Savienībā» un tiek nodibināta PSRS karatē federācija. Par mācību metodiskā darba un atestāciju centru kļūst Centrālā karatē skola (CKS), ko neoficiāli dēvē par Sen'ē skolu. Visu republiku

Arnīs Šauriņš,

Latvijas Godžju-rju karatē federācijas prezidents.

Foto — no autora personiskā arhīva.

Sākums žurnāla jūnija numurā.

1973. gadā Maskavā ar karatē sāka nodarboties Romans Stjopins, kas jau astoņdesmito gadu beigās kļuva par vienu no vadošajiem sen'ē skolas instruktoriem, pie kura mācījās arī Latvijas instruktori. Viņš brauca vadīt nodarbības arī uz Latviju.

1976. gadā Maskavā izsludinātajā konkursā par jaunās tuvčīņas skolas nosaukumu piedalījās arī fizikas un matemātikas zinātnu doktors Ļevis Slabskijs. Viņa piedāvātais senais ziemeļkorejiešu lietotais jēdziens **sen'ē** (dzīves ceļš, jēga, visa dzīve) tika atzīts par labāko. Tika izveidota skolas emblēma un ieviesta stingra hierarhija: sihans — skolas vadītājs, sensejs — skolotājs, sempajs — vecākais skolnieks un kohajs — ierindas skolnieks.

A. Šturmins ar savu darbu un aktivitāti panāca, ka septiņdesmito gadu beigās Sen'ē karatē skola bija vislielākā skolnieku skaita ziņā un vispazīstamākā Padomju Savienībā ar filiālēm daudzās republikās, arī Latvijā. 1978. gada 13. martā Maskavā izveidotās Vissavienības karatē komisijas vadību pie PSRS sporta komitejas uzticēja A. Šturminam. Komisijas uzdevums bija sagatavot dokumentāciju, lai tad, kad iznāks likums par karatē sporta cīņas attīstību, būtu jau izstrādāti sacensību noteikumi, treniņu programmas un citi nolikumi.

1978. gada 13. novembrī PSRS Ministru padomes Fiziskās kultūras un sporta komiteja izdod pavēli «Par karatē sporta

karatē instruktoriem, lai iegūtu instruktora apliecību, bija jābrauc uz Maskavu mācīties kursus, kurus vadīja Sen'ē skolas instruktori, zinātnisko institūtu lektori, un jākārto eksāmeni.

R. Stjopins intervijā par šo laiku teicis: «Mūsu skola bija tramplins, kur tika izmēģināti visi pie mums ienākošie karatē stili, sacensību momenti, demonstrējumi. Uz Sen'ē skolu interesenti plūda no visām republikām, un pirmie ieradās rīdzinieki.»

Otrā Latvijas karatē skolas «Sen'ē» čempionāta programmā (1979. gada 24. maijs) lasāms:

«.. Karatē vēsture Latvijā ir mērojama jau desmitgadē. Sešdesmito gadu beigās Rīgā parādījās šī austrumu kaujas mākslas veida pirmie entuziasti. Par organizētas darbības sākumu var uzskatīt 1977. gadu. Nopietnas nodarbības ar karatē kā sporta veidu aizsākās, kad labākie mūsu republikas galvaspilsētas amatieri karatisti apvienojās Rīgas austrumu cīņu veidu klubā, kas tika izveidots uz Latvijas PSR IeM F. Dzeržinska kultūras nama bāzes. ..

Patiess mūsu republikas karatē uzplaukums ir sācies pēc tam, kad kluba vadītājiem izdevās nodibināt ciešus kontaktus ar Padomju Savienības labākajiem karatistiem — Vissavienības karatē Sen'ē skolu. Nenovērtējamu palīdzību, lai karatē veiksmīgi attīstītos Latvijā, ir sniedzis šīs skolas izveidotājs tehnisko zinātnu kandidāts Aleksejs Šturmins (3. danu viņam piešķīrusi Pasaules karatē organizāciju savienība — WUKO) ar padomiem

Sen'ē skolas emblēma, 20. gs. 80. gadu beigās.

karatē teorijā un sporta treniņu metodikā, kas pilnībā atbilst padomju fiziskās audzināšanas un sporta sistēmai. Lielu pateicību visi Rīgas austrumu cīņu veidu kluba sportisti (tagad tas pārdēvēts par Centrālo karatē sen'ē skolu) izsaka Vissavienības karatē sen'ē skolas vecākajam instruktoram Tadeušam Kasjanovam, kas vairākkārt ieradās Latvijā, lai vadītu treniņus un 1. vissavienības karatē instruktoru semināru.»

Pirmā oficiālā uzņemšana karatē grupās Latvijā notika Kalngales jūrmaļā

Sen'ē skola daudz interesējās un ieviesa dažādu ķīniešu kaujas mākslu, piemēram, ving čun, tai čī cuan, bagua, hungar, un citu tuvčīņas veidu un ieroču tehnikas un vingrinājumus. Izveidojās it kā divi skolas atzari, kas lieliski viens otru papildināja. T. Kasjanovs teicami pārzināja ieročus, bet R. Stjopins no Ķīnas meistariem un literatūras bija apguvis dažādas netradicionālas apmācības metodes.

Šajā laikā T. Kasjanovs, R. Stjopins un citi Sen'ē skolas instruktori apmācīja

R. Stjopins vada Latvijas karatē federācijas semināru 2001. gadā.

SEN'Ē — DZĪVES CEĻŠ, KAS TURPINĀS

1979. gada 9. septembrī, un šo datumu uzskata par Latvijas sen'ē skolas dzimšanas dienu, tātad pērn svinējām 30 gadu jubileju. Latvijas sen'ē skolā tolaik bija daudzpakāpju karatē apmācības sistēma, proti, skolniekam bija iespēja mācīties pie vairākiem sen'ē skolas instruktoriem. Sākumā visi tika sadalīti pa vecuma grupām, un pēc gadu ilgām nodarbībām notika atlases eksāmens, lai iekļūtu nākamajā grupā. Vidējā grupā, piemēram, jau sākās treniņcīņas (sparings), līdz tam tika apgūta un pilnveidota bāzes tehnika un stājas. Pirmā gada beigās pa pāriem izpildīja tehnikas elementus, kas jau sagatavoja sparingam. Otrajā gadā galvenā bija sparinga pamatu apguve, mācīja arī katas. Pēc gada vai vēlāk atkal notika eksāmens, pēc kura skolnieks nokļuva nākamajā grupā pie cita instruktora. Tā tas turpinājās, līdz tika sasniegta izlase, kur kā galvenā tika apgūta sporta vai tradicionālā karatē tehnika. Tālāka izaugsme bija ceļš līdz instruktoru treniņu grupai, un vēl tālāk — mācības pie labākajiem instruktoriem Maskavā, Sen'ē skolā.

Taču 1982. gada 25. februārī arī Latvijas Republikas Kriminālkodeksā parādās pants, kas par nelikumīgu karatē mācīšanu nosaka cietumsodu līdz 5 gadiem. No šī brīža ar karatē legāli drīkstēja nodarboties tikai iekšlietu un armijas struktūrās. Pēc šī aizlieguma sakās Latvijas sen'ē skolas otrais attīstības posms un PSRS Sen'ē skolas trešais attīstības posms.

dažādas bruņoto spēku daļas, desanta un speciālo uzdevumu vienības, mācīja karavīriem tuvčīņu kara apstākļos, piemēram, tādos kā Afganistānas karā (1980—1989), mācīja tuvčīņu arī dažādām iekšlietu struktūrām. Tādējādi, Sen'ē skola varēja aizlieguma laikā saglabāt atsevišķas treniņu grupas, kurās nodarbojās civilie — jaunarmieši un jaunie kārtības sargi, kā arī pieaugušie. Tika izstrādāti sacensību noteikumi bruņoto spēku jauniešu un pieaugušo sacensībām.

Sen'ē skolas apmācību metodiku šajā posmā labi raksturo R. Stjopina teiktais vienā no Latvijas instruktoru semināriem: «Meklējiet atbildes uz jautājumiem paši sevī! .. Aizmirstiet visu, ko jūs esat mācījušies iepriekš, lai varētu vieglāk apzināt un sajust jauno. Mācieties analizēt,

domāt un sajust, centieties attīstīt katra skolnieka individuālās īpatnības! Precīzi izpildiet manus uzdevumus.»

Pēc katras nodarbības viņš izjautāja visus klātesošos par to, kas ir iepaticies, kas ne, ko ir izdevies saprast un sajust, un pēc tam viņš rezumēja atbildēs pausto.

«Katrā treniņā ir jābūt gan fiziskai, gan garīgai slodzei! Katram ir jāatrod skolotājs pašam sevī, partneri, pretiniekā, jebkurā priekšmetā vai dabas parādībā. Svarīgi ir visu to saprast, un līdz ar sapratni radīsies arī iemaņas.»

Sen'ē skolas baušļi

Cieni skolotāju un vecākus, esi uzticīgs skolai.

Palidzi skolai un skola palīdzēs tev. Šurp tu atnāc pēc savas vēlmes, bet aizej prom pēc biedru lēmuma.

Par skolas instruktoru var kļūt tikai tas, kuram savas dvēseles un ķermeņa pilnveidošana ir visas dzīves jēga.

Nav piedodama nodevība, glēvums, nekrietnība, divkosība.

Neizmanto savas zināšanas citam par sliktu, palidzi vājākajam.

Neprasi, cik pretinieku un kādi tie ir! Kur tie ir? — lūk, tavs princips.

Baltā josta — čakls skolnieks. Prasības eksāmenā: skolas vēstures izklāsts; skolas morāli ētisko principu izklāsts; jādemonstrē sitienu un spērienu kombinācijas uz vietas un kustībā; trīs katū (heijanu) demonstrējums; ar sitienu un spērienu jāsalauž pa vienam 2 cm biežam dēlim.

Sarkanā josta — iedegta lāpa. Prasības eksāmenā: tiesāšanas pamatu zināšana; spērienu kombinācijas demonstrēšana (tajās jābūt iekļautiem spērieniem augšējā līmenī); jādemonstrē sitienu un spērienu kombinācijas uz vietas un kustībā; teicams piecu katū (heijanu) demonstrējums; jāsalauž pa dēlim ar sitienu (3 cm biezs) un ar spērienu (4 cm biezs); jāuzvar vismaz trijās no piecām kaujām vai arī jābūt tikpat lielam skaitam uzvaru sacensībās.

Sporta ziņas

2010. gada 6. augustā Ādažu vidusskolas stadionā norisinājās NBS spartakiāde, kas kopā pulcēja vairāk nekā 300 karavīru un zemessargu. Lai optimizētu vienību dalību sacensībās un nodrošinātu efektīvāku sacensību organizāciju, NBS Sporta padomē tika pieņemts lēmums, ka NBS spartakiādē komandas tiks komplektētas pa spēku veidiem un Zemessardzes novadiem.

Komandieru divcīņa (granātas mešana mērķi un šaušana ar pneimatisko pistoli)

1. vieta — plkv. Tālis Majors, MP
2. vieta — pltn. Aivars Valeniks, ZS 2. ZSN
3. vieta — plkv. Aivars Mežors, GS

Pneimatiskā šaušana

1. vieta — srž. Anita Kriķe-Jermacāne, AŠ (91 p.)
2. vieta — kpr. Sandris Šika, NP 3. RNC (87 p.)
3. vieta — vlt. Jānis Paeglis, ZS 56. KB (87 p.)

Granātas mešana mērķi

1. vieta — kpr. Alvis Rogozins, ZS 3. ZSN (160 p.)
2. vieta — kpr. Einārs Konrāds, NBS ŠB (140 p.)
3. vieta — lt. Dmitrijs Slesarenoks, SZS (130 p.)

Orientēšanās stafete

1. vieta — v/zs. Andris Jubelis un v/zs. Gints Jubelis, ZS 56. KB
2. vieta — vlt. Valdis Bodnieks un dkar. Artis Kēpulis, MP
3. vieta — srž. Jānis Miķis un dkar. Pāvels Tihomirovs, SUV

Minifutbols

1. vieta — 2. ZSN
2. vieta — ZS 56. KB
3. vieta — NBS ŠB

Volejbols

1. vieta — 2. ZSN
2. vieta — 3. ZSN
3. vieta — ZS 56. KB

Strītbols

1. vieta — 2. ZSN
2. vieta — ZS 56. KB
3. vieta — MP

Militarizētā stafete

1. vieta — 3. ZSN, zs. Lāsma Grinberga, zs. Ansis Ivāns un vs. Alvis Mazkalns (04:17,7)
2. vieta — 2. ZSN, zs. Kaspars Brazinskis, zs. Viktorija Savļaka un zs. Edijs Avens (04:21,3)
3. vieta — MP, vs. Lauris Ugriks, zs. Aļona Melņika un zs. Oskars Korsakovs (04:25,7)

NBS spartakiādes kopvērtējums

1. vieta — ZS 56. KBN
2. vieta — 2. ZS novads
3. vieta — 3. ZS novads

ROKU ŠALIEKŠANA UN IZTAISNOŠANA BALSTĀ GUĻUS

NBS spartakiādes noslēgumā karavīri savu spēka un izturības meistarību apliecināja NBS virskapelāna Elmāra Pļaviņa rīkotajās sacensībās — roku saliekšanā un iztaisnošanā balstā guļus.

Jāatzīst, ka sacensības tika tiesātas pēc jaunas, karavīriem vēl neiepazītas sistēmas, proti, pēc tiesneša svilpes signāla sākas sacensības, kur dalībnieks izpildīja roku saliekšanu un iztaisnošanu pēc tiesneša komandām: uz skaitījumu 1 — dalībnieks izpildīja roku saliekšanu; uz skaitījumu 2 — rokas tika iztaisnotas. Ja kāds no dalībniekiem vingrinājumu izpildīja neprecīzi, pirmo reizi tika brīdināts ar dzelteno kartīti, savukārt par otro neprecīzo izpildi tika diskvalificēts. Lielākās problēmas, ar ko saskārās dalībnieki, bija muguras noturēšana pareizā stāvoklī un iekļaušanās tiesneša noteiktajā 2 sekunžu ritmā katrā no pozīcijas stāvokļiem.

Kā atzina NBS Sporta kluba priekšnieks kapteinis Vents Graudiņš un Elmārs Pļaviņš, nākotnē tiks izstrādāti precīzāki un detalizētāki noteikumi, kas ļaus objektivāk izvērtēt sacensību dalībnieku spēku samērus.

Spēcīgākie karavīri saņēma Elmāra Pļaviņa sarūpētās balvas un dāvanu kartes — uzvaras kausu vīriešiem un T kreklu (*Push up King*) izcīnīja kapteinis Armands Rutkis (SZS 2. KB), otrajā vietā ierindojās virsleitnants Oskars Blaus (MP) un tikai par nieka tiesu zaudējot sudrabu, bronzas godalgu izcīnīja pats sacensību iniciators Elmārs Pļaviņš.

Sievietēm uzvaru izcīnīja kaprāle Dace Traniņa (ZS St. BN), kas arī saņēma kausu un T kreklu (*Push up Queen*). Otrajā vietā ierindojās virsleitnante Inga Dauškane (NP 3. RNC), bet bronzas godalga nonāca NAA kadetes Indras Zvejniecec īpašumā.

Sacensību skatītāju un dalībnieku interese bija liela, līdz ar to jau šī gada novembrī Elmārs Pļaviņš ir apņēmības pilns organizēt līdzīgu rakstura sacensības — Lāčplēša kausa izcīņu roku saliekšanā un iztaisošanā balstā guļus (sievietēm un vīriešiem). Elmārs atzina, ka šādas sacensības NBS sistēmā vajadzētu ieviest kā tradīciju, kas karavīriem būtu motivācija sevi uzturēt labā fiziskajā kondīcijā, un organizēt kā kausa posmus 2—3 reizes gadā ar finālposmu NBS spartakiādē.

No 26. līdz 30. jūlijam Austrijā, Vīnerneištatē, notika CISM starptautiskais čempionāts militārajā piecīņā. Sacensībās piedalījās 113 sportisti no 15 valstīm.

Latvijas NBS militārās piecīņas izlasi sacensībās pārstāvēja: kar. Viktorija Proščenkova (SZS 2. KB), vlt. Maigurs Ozoliņš, vlt. Bruno Orba, vlt. Oskars Blaus (visi MP) un dkar. Dainis Stepe (NBS SK).

Sacensību pirmajā disciplīnā — šaušanā — lielisku rezultātu sasniedza Maigurs Ozoliņš (194 p.), kas ļāva ierindoties precīzāko šāvēju desmitniekā.

Šķēršļu joslas disciplīnā savu meistarību vēlreiz apliecināja Dainis Stepe, kas, uzrādot laiku 2:14,9, izcīnīja pārliecinošu uzvaru un apsteidza otrās vietas ieguvēju — 2009. gada pasaules čempionu militārajā piecīņā Vācijas pārstāvi Robertu Kravčuku (2:20,4).

Peldēšanas disciplīnā labāko rezultātu no Latvijas sportistiem sasniedza Maigurs Ozoliņš, kas šķēršļoto 50 m distanci veica 27,8. Arī sacensību priekšpēdējā disciplīnā — granātas mešanā — uzvaru izcīnīja Maigurs Ozoliņš (196,2 p.). Viņš granātas mešanas precizitātē spēja savākt 132 no 136 punktiem un grānātu tūlumā raidīja pie 64,2 m atzīmes. Līderu desmitnieku

šajā disciplīnā noslēdza Oskars Blaus ar 180,7 punktiem.

Sacensību noslēgumā — 8 km krosa disciplīnā, finišējot pēc 25:58,7, otro uzvaru izcīnīja Dainis Stepe, kas kopvērtējumā pēc četrām sacensību disciplīnām no vietas otrajā desmitā pacēlās uz 8. vietu.

Par sacensību uzvarētāju vīriešu konkurencē ar 5521,6 punktiem kļuva Roberts Kravčuks (5521,6).

Latvijas vīriešu komandas izcīnītās vietas individuālajā vērtējumā

8. vieta — Dainis Stepe, 5297,6
23. vieta — Māris Ābele, 5152,0
28. vieta — Maigurs Ozoliņš, 5082,2
46. vieta — Bruno Orba, 4900,6
73. vieta — Oskars Blaus, 3862,3 (nestartēja krosa disc.)

Latvijas NBS vīriešu komanda kopvērtējumā izcīnīja 5. vietu.

Sieviešu konkurencē vienīgā Latvijas pārstāve Viktorija Proščenkova, neveiksmīgi startējot šķēršļu joslas disciplīnā (negūstot ieskaites punktus), ierindojās 36. vietā. Par sacensību uzvarētāju ar 5302,1 punktu kļuva Krievijas bruņoto spēku pārstāve Jūlija Naumova.

Sagatavojuši virsleitnante Inga Dauškane.

Foto — Normunds Mežiņš.

Sākums 32. un 33. lpp.

Brūnā josta — pareizais ceļš. Eksāmenu var kārtot tikai tie, kas ir sagatavojuši ne mazāk kā divus sarkanās jostas ieguvējus. Prasības eksāmenā: ļoti labi jāzina tiesāšanas pamati, treniņu procesa metodika un sporta masāžas tehnika; jādemonstrē sarežģītas sitienu un spērienu paņēmieni kombinācijas pa boksa ķepām (tajās jāiekļauj arī lēcīnu kombinācijas); teicams triju katu (teki) demonstrējums; ar sitienu un spērienu jāsalauž pa vienam 5 cm biežam dēlim; jāuzvar vismaz trijās no piecām kaujām ar sarkanajām jostām (3 min katrā); jāprot apgūto tehniku izmantot paš aizsardzībā pret apbruņota pretinieka (nazis, nūja, kastete u. c.) uzbrukumu.

Melnā josta — neatvairāms sitiens. Eksāmenu var kārtot tie, kuri ir izveidojuši savu grupu vai arī palīdz vadīt kāda cita instruktora grupu, jo tas apliecina trenera un organizatora dotumus; sagatavojuši ne mazāk kā piecus sarkanās jostas vai vienu brūnās jostas ieguvēju. Prasības eksāmenā: jābūt apgūtai visai skolas obligātajai programmai; teicami jāpārvalda bāzes tehnika; jāprot to efektīvi izmantot sporta sacensībās un reālā kaujā; pilnībā jāpārzina tiesāšanas pamati, visa veida masāžas; labi jāpārvalda treniņu procesa metodika; jādemonstrē sarežģītas sitienu un spērienu paņēmieni kombinācijas pa boksa ķepām (tajās jāiekļauj arī lēcīnu kombinācijas); jādemonstrē skolas sarežģītākās katas (pange, tenšo, hedodi, hečim, empi, jandzi u. c.); ar sitienu un spērienu jāsalauž pa vienam 6 cm biežam dēlim; jādemonstrē virtuozā tehnika paš aizsardzībā pret apbruņota pretinieka (sapiera lāpstiņa, ķēde, pistole u. c.) uzbrukumu, turklāt ne tikai pret vienu, bet arī pret vairākiem uzbrucējiem vienlaikus; jādemonstrē savas iemaņas darbībās ar aukstajiem ieročiem.

Melnās jostas ir Sen'ē skolas elite, tās rota un lepnums, tās murgurkauls. Tieši viņiem ir jāturpina un jāatbalsta skolas tradīcijas.

Tiem, kuri sasnieguši meistarības virsotnes un kuriem ir īpaši nopelni skolas labā, tiek piešķirts goda nosaukums — «**Gudrais pūķis**» (simbolizē melns kimono).

Tādu godu ir izpelnījušies tikai daži cilvēki no skolas veterānu vidus, kuri ir ieguvuši uzvaras prestižos turnīros, izaudzinājuši daudz cienījamu skolnieku, iemantojuši vispārēju cieņu un atzinību.

Sen'ē skolas tehnika ļauj cīnīties tālā un tuvā distancē, stāvus, sēdus un guļus. Sitienu un spērienu mijas ar metieniem, sāpju un žņaugšanas paņēmieniem. Spērieni tika mācīti sākumā apakšējā līmenī, tad jostas augstumā un tikai tad galvas un plecu augstumā. Bloķēšanas un satvērienu tehniku sāka apgūt, mācoties izvairīties un aiziet no uzbrukuma līnijas. Dauzi tehnikas elementi saistīti ar paņēmieniem, lai cīnītos ar vai pret ieročiem. Skolas bāzes tehnikas idejas attaino 17 katas, no kurām daļa ir cēlusies no ķīniešu un korejiešu, bet daļa no japāņu karatē. Sen'ē karatē sporta un tradicionālā tehnika bija daudzveidīga, pateicoties tīmi cilvēkiem, kuri tajā laikā nodarbojās ar karatē un ieviesa skolā savu dažādo sporta veidu (pārsvārā cīņu veidu) un savu profesionālo (armija, milicija, kara medicīna utt.) pieredzi. Tieši viņu nopelni ir tas, ka Sen'ē skolas tehnikas arsenālā ir daudz interesantu tehnikas elementu un to izpildīšanas variāciju, vingrinājumu un mācīšanas metodiku. Aizsargekipējums un mācību ieroči netika izmantoti, jo pastāvēja uzskats, ka tie notrulina briesmu sajūtas. Svarīga vieta tika atvēlēta daudzveidīgiem cīņas paņēmieniem ar ieročiem (līdz 50 veidi) un pret tiem (nazis, cirvis, nūja, durklis, lāpsta, josta u. c.). Visi paņēmieni tika apgūti līdz pilnīgam automātismam, lielāko uzmanību veltot visvienkāršākajiem un reālākajiem cīņas paņēmieniem.

Sen'ē skolā gan skolnieki, gan instruktori apguva prasmi mācīties un strādāt ar informāciju, atrast, atlasīt un grupēt vajadzīgo.

Krīze skārusi starptautisko aviācijas tehnikas tirgu

No 19. līdz 25. jūlijam Fārnboro lidlaukā (Hempširas grāfiste, Lielbritānija) norisinājās 47. starptautiskā aviācijas tehnikas izstāde «*Farnborough International Airshow*», kas tradicionāli tiek rīkota jūlijā un pāra gados (tāpat kā starptautiskais aviācijas šovs Berlīnē). Savukārt starptautiskā aviācijas izstāde Parīzē notiek nepāra gados. Potenciālajiem pircējiem tiek demonstrēta gan civilās nozīmes, gan militārā produkcija, un šī izstādē ir viens no populārākajiem šāda profila pasākumiem ne vien Eiropā, bet visā pasaulē. Pateicoties unikālam skatītāju amfiteātrim, Fārnboro lidlaukā ir nodrošinātas iespējas ražotājiem ļoti uzskatāmi demonstrēt produkciju lidzuma laikā. Šogad izstādē savu produkciju eksponēja kopumā 1400 kompānijas no 40 valstīm. Potenciālo pircēju statusā bija reģistrējušies 132 000 pārstāvju no valsts un privātām kompānijām, bet izstādes publisko apmeklētāju skaits pārsniedza 150 000. Šī pasākuma atspoguļošanai bija akreditēti 1800 žurnālisti.

Neskatoties uz plašo ekspozīciju un milzīgo apmeklētāju skaitu, šogad izstādē «*Farnborough International Airshow*» izcēlās ar to, ka tika noslēgts ļoti neliels skaits līgumu par militārās aviācijas produkcijas vai pakalpojumu iegādēm. Nedaudz lielāka aktivitāte tika izrādīta civilās nozīmes lidaparātu sektorā. Militārās produkcijas pircēju pasivitāti izstādes rīkotāji skaidro ar finanšu krīzi visā pasaulē un valstu militāro izdevumu dramatisku samazinājumu salīdzinājumā ar pirmskrīzes periodu. Statistiskās dati liecina, ka izstādē tika noslēgti līgumi par kopumā 47 miljardiem dolāru. Salīdzinājumam — 2008. gadā šis rādītājs bija divas reizes lielāks.

Raksturojot izstādē demonstrētās jaunākās izstrādnes, uzmanības vērtā ir Izraēlas kompānijas «*Elbit Systems*» universālā jaunās paaudzes pilotu kabīne «*CockpitNG*», ar kuru var aprīkot gan helikopterus, gan iznīcinātājus, gan mācību un transporta lidmašīnas. Apmeklētāju ievēribu izpelnījās arī ASV kompānijas «*Raytheon*» video materiāls ar šī gada maijā notikušajiem jaunā kaujas lāzera CIWS (*Close-in Weapon System*) izmēģinājumiem. Lāzers ir spējīgs iznīcināt dažādā augstumā un dažādā attālumā (līdz 3200 m) lidojošas lidmašīnas un bezpilota lidaparātus (BPL). «*Raytheon*» pārstāvji akcentēja praktisko

izmēģinājumu laikā pierādītās jaunā lāzera spējas iznīcināt virs ūdens lidojošus objektus, kamēr citi līdzīgi ieroči pagaidām nav pielāgoti šāda uzdevuma izpildei.

Jaunā lāzera darbības shematiskais attēls bezpilota lidaparāta iznīcināšanas brīdī.

Pakistānas kompānija «*Pakistan Aeronautical Complex*» piedalījās izstādē ar savām jaunajām kaujas lidmašīnām *JF-17 «Thunder»*, kuras izstrādātas sadarbībā ar Ķīnu un kuru sērijveida ražošana tika uzsākta 2009. gada martā. Taču visjaunākais eksponāts izstādē bija izlūkošanas BPL, ko Turcijas kompānija «*Turkish Aerospace Industries*» plašākai sabiedrībai pirmo reizi demonstrēja tikai dažas dienas pirms pasākuma Fārnboro. Jāatzīmē, ka izstādē Turcijas kompānija nevienam nepiedāvāja iegādāties savu jauno izstrādni.

Viena no retajām veiksmīnīcēm aviācijas izstādē bija ASV firma «*Sikorsky*», kas noslēdza līgumu par transporta helikopteru *S-70i «Black Hawk»* piegādi Saūda Arābijai. Pirmajā partijā tiks piegādāti trīs lidaparāti, bet pozitīvu atsauksmju gadījumā Saūda Arābija plāno nopirkt vēl 12 šādus helikopterus. Jāatzīmē, ka modifikāciju *S-70i* sērijveidā uzsāka ražot 2010. gada janvārī, turklāt helikopteri tiek komplektēti Polijā.

Pakalpojumu līgumu izdevās noslēgt ASV kompānijai «*Rockwell Collins*» ar koncernu «*Boeing*» par tālas radiolokācijas lidmašīnu *E-3 «Sentry»* modernizāciju. Līgums paredz modernizēt 33 ASV Gaisa spēku lidmašīnas *E-3B/C* un 17 NATO piederošas lidmašīnas *E-3A*. «*Rockwell Collins*» nodrošinās borta aparātūras modernizāciju, lai panāktu, ka minēto lidmašīnu piloti var sazināties savā starpā, kā arī nodibināt sakarus ar citiem ASV un NATO spēku veidiem.

Pateicoties izstādei «*Farnborough International Airshow*», Brazīlijas kompānijai «*Embraer*» izdevās ieinteresēt Brazīlijas Gaisa spēkus (GS) ar perspektīvajām militārā transporta lidmašī-

nām *KC-390*. Brazīlijas GS parakstīja nodomu protokolu par 28 šādu lidmašīnu iegādi. Atbilstošs līgums tiks parakstīts tuvāko trīs gadu laikā, bet pirmo lidaparātu pasūtītājs saņems 2016. gadā.

Viena no daudzveidīgākajām ekspozīcijām bija Krievijai, tomēr tā visa bija «uz papīra», proti, dažāda aviācijas tehnika tika reklamēta tikai ar maketiem, modeļiem, plakātiem, prospektiem un videofilmām. Arī 2009. gada novembrī Arābu Emirātos notikušajā starptautiskajā aviācijas izstādē «*Dubai Airshow*» Krievija piedalījās ar «papīra» ekspozīciju. Fārnboro ekspozīcijā bija izstādīti materiāli par iznīcinātājiem *Su-35*, *MiG-35*, *MiG-29SMT*, *Su-32*, *Su-30MK*, helikopteriem *Ka-52*, *Mi-35M*, *Ka-60*, *Mi-26* u.c. Tomēr daudzi izstādes viesi bija vilušies, ka Krievija nemonstrēja savu visjaunāko izstrādni — kompānijas «*Sukhoj*» perspektīvo iznīcinātāju *T-50 PAK FA*. Neoficiāla informācija liecina, ka šo jauninājumu Krievija pietāpījusi Maskavas aviācijas un kosmiskās tehnikas salonam *MAKS*, kas notiks 2011. gadā.

Nobeigumā jāatzīmē, ka «*Farnborough International Airshow 2010*» rīkotāji apmeklētāju uzmanību centās pievērst Lielbritānijas Tirdzniecības un investīciju departamenta (*UK Trade & Investment, UKTI*) ziņojumam par valsts bruņojuma eksporta apjomiem 2009. gadā. Pēc *UKTI* datiem, par spīti finanšu krīzei Eiropā, pērn Lielbritānija esot piegādājusi ārējiem tirgiem apbruņojumu un militāro tehniku par aptuveni 11 miljardiem dolāru. Tas ir par 70% vairāk nekā 2008. gadā, un šis rādītājs veido 20% no visa bruņojuma tirgus pasaulē. *UKTI* ziņojumā teikts, ka Lielbritānija ir otrs pasaulē lielākais bruņojuma eksportētājs aiz ASV, bet trešajā vietā ir Krievija. Tomēr būtiski ir norādīt, ka *UKTI* dati ievērojami atšķiras no Stokholmas Starptautiskā miera izpētes institūta (*Stockholm International Peace Research Institute, SIPRI*) pētījuma, kurā teikts, ka 2009. gadā pasaules bruņojuma eksportētāju ranga tabulas virsotne izskatījies šādi: pirmajā vietā ASV (30% visa tirgus), Krievija (24%), Vācija (11%), Francija (8%) un Lielbritānija (4%). Visticamāk, tik būtiskas atšķirības vietu sadalē radušās tāpēc, ka *UKTI* un *SIPRI* izmantojušas atšķirīgu metodiku statistikas datu apkopošanai.

Pēc ārvalstu preses materiāliem sagatavoja
kapteine Vizma Kaļčeva.

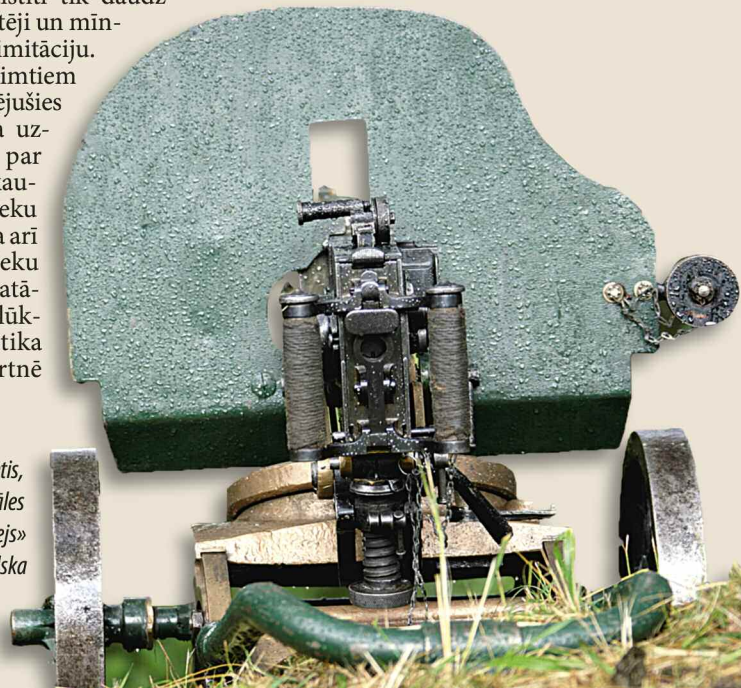
Latviešu strēlnieku bataljoniem — 95

2010. gada augustā aprit 95 gadi kopš leģendāro latviešu strēlnieku bataljonu dibināšanas. Saistībā ar šo Latvijas vēsturei būtisko notikumu Latvijas Kara muzeja filiālē «Ziemassvētku kauju muzejs» 14. augustā tika atklāta brīvdabas izstāde un norisinājās starptautisks militārās rekonstrukcijas pasākums. Izstādē «Pulcējaties zem latviešu strēlnieku karogiem» eksponēti vairāk nekā simts fotogrāfiju un dokumentu, kas atspoguļo latviešu strēlnieku bataljonu dibināšanu, to apmācības sākumu un pirmās kaujas.

Pēc latviešu strēlnieku bataljonu dibināšanai veltītās izstādes atklāšanas notika Pirmā pasaules kara kaujas demonstrācija. Vairāk nekā 50 militārās vēstures rekonstruktori no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas Pirmā pasaules kara laika formas tērpos, ekipējumā un ar tālaika ieročiem rekonstruēja izlūkvienību sadursmi. Pirmo reizi Latvijas militārās rekonstrukcijas vēsturē Pirmā pasaules kara kaujas demonstrācijā bija iesaistīti tik daudz dalībnieku, kā arī ložmetēji un mīnmetējs ar sprādzienu imitāciju. Kopumā tas vairākiem simtiem skatītāju, kas bija sapulcējušies uz šo pasākumu, radīja uzskatāmu priekšstatu par Pirmā pasaules kara kaujām un latviešu strēlnieku dalību tajās. Jāpiemin, ka arī pirmā latviešu strēlnieku kauja, kas principā uzskatāma par pastiprinātu izlūkvienību sadursmi, notika Mangaļu mājas apkārtnē 1915. gada 25. oktobrī.

*Sagatavojis Dagnis Dedumietis,
Latvijas Kara muzeja filiālēs
«Ziemassvētku kauju muzejs»
vadītājs. Foto — Anita Vidzidska
un Normunds Mežinš.*

N r . 8 | T Ē V I J A S S A R G S | A U G U S T S | 2 0 1 0

ISSN 14075040

9 771407 504002 08

Augusts, 8(132)2010 • Cena Ls 0,60